

Regeringens proposition

2000/01:93

ILO:s konvention och rekommendation om de värsta formerna av barnarbete m.m.

Prop.
2000/01:93

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 20 mars 2001

Göran Persson

Mona Sahlin
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner den av Internationella arbetskonferensen år 1999 antagna konventionen (nr 182) om de värsta formerna av barnarbete. I samband härmed informeras riksdagen även om den av konferensen antagna rekommendationen (nr 190) i samma ämne.

I propositionen lämnar regeringen även en redogörelse för ILO:s konvention (nr 181) och rekommendation (nr 188) om privat arbetsförmedling samt för ILO:s rekommendation (nr 189) om nya arbetstillfällen i små och medelstora företag i enlighet med vad som föreskrivs i ILO:s stadga. Regeringen anser att Sverige för närvarande inte bör tillträda konventionen nr 181.

I propositionen informeras riksdagen slutligen om en av Internationella arbetskonferensen antagen deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Konventionen (nr 181) och rekommendationen (nr 188) om privat arbetsförmedling.....	5
3.1	Bakgrund.....	5
3.2	Konventionens och rekommendationens huvudsakliga innehåll.....	7
3.3	Regeringens överväganden	9
4	Rekommendationen (nr 189) om nya arbetstillfällen i små och medelstora företag	13
4.1	Bakgrund.....	13
4.2	Rekommendationens huvudsakliga innehåll	14
4.3	Regeringens överväganden	15
5	Konventionen (nr 182) och rekommendationen (nr 190) om de värsta formerna av barnarbete	16
5.1	Bakgrund.....	16
5.2	Konventionens och rekommendationens huvudsakliga innehåll.....	17
5.3	Konventionens förhållande till vissa internationella instrument	19
5.4	Godkännande av konventionen.....	21
6	ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet	26
Bilaga 1	Convention (No. 181) concerning Private Employment Agencies	28
Bilaga 2	Recommendation (No. 188) concerning Private Employment Agencies	40
Bilaga 3	Recommendation (No. 189) concerning General Conditions to stimulate Job Creation in Small and Medium-Sized Enterprises	45
Bilaga 4	Convention (No. 182) concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour.....	63
Bilaga 5	Recommendation (No. 190) concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour.....	70
Bilaga 6	ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work.....	77
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 mars 2001	85

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ILO:s konvention (nr 182) om de värsta formerna av barnarbete.

2 Ärendet och dess beredning

Genom sin anslutning till Nationernas förbund år 1920 inträdde Sverige som medlem av Internationella arbetsorganisationen (ILO).

ILO:s beslutande församling – Internationella arbetskonferensen – sammanträder i regel en gång per år. Arbetskonferensen kan enligt artikel 19 i organisationens stadga beträffande förslag, som förts upp på mötets dagordning, besluta antingen om en internationell konvention, avsedd att ratificeras av organisationens medlemmar, eller om en rekommendation, avsedd att övervägas vid lagstiftning eller på annat sätt men utan den bindande karaktär som en ratificerad konvention har. Om beslutet är av mindre räckvidd eller huvudsakligen av formell innebörd, t.ex. då det gäller en begäran om utredning, brukar det ges formen av en resolution. I några få principiellt viktiga frågor har beslut fattats om en deklaration.

Inom högst arton månader efter att konferensens session avslutats skall varje medlemsstat förelägga landets lagstiftande församling antagna konventioner och rekommendationer för lagstiftning eller andra åtgärder. Varje medlemsstat har vidare skyldighet att underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör om de åtgärder som har vidtagits för att uppfylla denna förpliktelse samt om vilka åtgärder som i övrigt har vidtagits.

Internationella arbetskonferensens åttiofemte möte, som hölls i Genève den 3–19 juni 1997, antog dels en akt om ändring i ILO:s stadga, vilken förelades riksdagen genom proposition 1997/98:185, dels en konvention (nr 181) och en rekommendation (nr 188) om privat arbetsförmedling. Konventionen antogs med röstsiffrorna 347 för, 5 emot och 30 nedlagda. Rekommendationen antogs med 314 röster för, 13 emot och 67 nedlagda. Av de svenska ombuden röstade regerings- och arbetstagarrepresentanterna för såväl konventionen som rekommendationen medan arbetsgivarrepresentanten röstade för konventionen men lade ned sin röst beträffande rekommendationen.

Internationella arbetskonferensens åttiosjätte möte, som hölls i Genève den 2–18 juni 1998, antog en rekommendation (nr 189) om nya arbetstillfällen i små och medelstora företag. Rekommendationen antogs med 403 röster för, ingen emot och fyra nedlagda. Av de svenska ombuden röstade såväl regerings- som arbetsgivar- och arbetstagarrepresentanterna för rekommendationen. Konferensen antog även en deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet. Deklarationen antogs med 273 röster för, ingen emot och 43 nedlagda. Samtliga svenska ombud röstade för deklarationen.

Internationella arbetskonferensens åttiosjunde möte, som hölls i Genève den 1–17 juni 1999, antog en konvention (nr 182) och en rekommendation (nr 190) om de värsta formerna av barnarbete. Konventionen antogs med röstsiffrorna 415 för, ingen emot och ingen nedlagd. Rekommendationen antogs med 382 röster för, ingen emot och ingen nedlagd.

Texterna på engelska och svenska till de sex instrumenten finns i *bilagorna 1–6*.

Konventionen nr 181 och rekommendationen nr 188, rekommendationen nr 189 samt konventionen nr 182 och rekommendationen nr 190 har,

enligt bestämmelserna i ILO-konventionen (nr 144) om samråd på trepartsbasis för att främja genomförandet av ILO:s normer, remitterats till ILO-kommittén, som i sin tur inhämtat yttranden från i respektive fråga berörda myndigheter och organisationer.

Sammanställningar av remissyttrandena finns att tillgå i Näringsdepartementet (diarienummer N1999/1256/ARM, N1999/1491/ARM respektive N1999/9265/ARM).

3 Konventionen (nr 181) och rekommendationen (nr 188) om privat arbetsförmedling

3.1 Bakgrund

Frågor om arbetsförmedling har stått på Internationella arbetsorganisationens dagordning alltsedan ILO grundades år 1919. Det finns anledning att i detta sammanhang erinra om följande av Internationella arbetskonferensen antagna konventioner och rekommendationer.

Konventionen (nr 88) om den offentliga arbetsförmedlingen, med den tillhörande rekommendationen nr 83, föreskriver att det skall finnas en offentlig, avgiftsfri arbetsförmedling. En sådan förmedling skall verka för bästa möjliga organisation av arbetsmarknaden, full sysselsättning samt utveckling och tillvaratagande av produktionsresurserna. Samverkan med representanter för arbetsgivare och arbetstagare skall tryggas genom rådgivande nämnder för verksamheten och genom att riktlinjer för denna dras upp. Instrumenten antogs år 1948 och konventionen ratificerades av Sverige år 1949 (prop. 1949:162).

Konventionen (nr 9) om arbetsförmedling för sjömän antogs år 1920 och ratificerades av Sverige år 1921 (prop. 1921:361). Förutom ett förbud att bedriva arbetsförmedling för sjömän i förvärvssyfte och att ta betalt av arbetssökande sjömän innehåller konventionen bestämmelser om hur den offentliga arbetsförmedlingen skall vara organiserad. Konventionen nr 9 har reviderats genom den år 1996 antagna *konventionen (nr 179) om rekrytering av och arbetsförmedling för sjömän* med tillhörande rekommendation nr 186. Riksdagen informerades om de båda instrumenten i prop. 1999/2000:119. Regeringen fann därvid att Sverige för närvarande inte borde ratificera konventionen nr 179 och uttalade sin avsikt att göra en samlad bedömning av Sveriges förhållande till ILO:s arbetsförmedlingskonventioner när underlag för ett ställningstagande skulle föreligga även beträffande den nu aktuella konventionen nr 181.

Konventionen (nr 34) om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, med den tillhörande rekommendationen nr 42, antogs år 1933 och ratificerades av Sverige år 1936 (prop. 1935:83). För Sverige kom konventionen nr 34 att spela stor roll. Arbetsförmedlingslagen (1935:113) utformades med den som grund. Tillämpningen av konventionsbestämmelserna blev dock inte problemfri och Sverige tog därför initiativ till en revidering av konventionen. Arbetet härmed slutfördes år 1949, då Internationella arbetskonferensen antog *konventionen (nr 96) om avgiftskrävan-*

de arbetsförmedlingsbyråer. Denna skiljer sig från konventionen nr 34 genom att erbjuda varje medlemsstat som ratificerar konventionen möjlighet att antingen anta de i del II av konventionen intagna bestämmelserna om ett successivt avskaffande av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte samt reglering av övriga arbetsförmedlingsbyråers verksamhet eller anta bestämmelserna i del III angående en reglering av den verksamhet som bedrivs av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer, däri inbegripna byråer med vinstsyfte. Konventionen gör (art. 1.2) ett uttryckligt undantag för arbetsförmedling för sjömän. Konventionen har erhållit 42 ratifikationer. Sverige ratificerade konventionen år 1950 (prop. 1950:188), varvid anmäldes att Sverige antog de i del II av konventionen intagna bestämmelserna. För att möjliggöra en avveckling av det offentliga arbetsförmedlingsmonopolet sade Sverige år 1992 upp konventionen nr 96 (prop. 1991/92:89). Sedan uppsägningstiden löpt ut trädde den nya lagen om privat arbetsförmedling och uthyrning av arbetskraft (prop. 1992/93:218, SFS 1993:440) i kraft den 1 juli 1993.

I samband med Sveriges uppsägning av konventionen erinrade Internationella arbetsbyrån om möjligheten att ånyo ratificera konventionen med ett accepterande av dess del III, som inte föreskriver ett avskaffande men väl en reglering av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. ILO-kommittén fann dock i sitt yttrande över betänkandet (SOU 1992:116) Privat förmedling och uthyrning av arbetskraft att förslaget till ny lagstiftning inte uppfyllde de detaljerade bestämmelserna i del III om bl.a. myndighetstillsyn och tillstånd.

Under intryck av den utveckling som skett på arbetsmarknaden i medlemsländerna bort från offentliga arbetsförmedlingsmonopol, och eventuellt också av de uppsägningar av konventionen som förekommit, beslöt ILO:s styrelse år 1992 att sätta upp ämnet Privata arbetsförmedlingars roll för arbetsmarknadens funktion på Internationella arbetskonferensens dagordning år 1994 för s.k. allmän diskussion. Ett enigt trepartiskt konferensutskott fann att tiden var mogen för en genomgripande revidering av konventionen nr 96. Utskottet enades även om ett antal slutsatser som borde ligga till grund för utarbetandet av ett nytt instrument.

ILO:s styrelse beslöt i april 1995 att i enlighet med konferensresolutionen 1994 föra upp ämnet revidering av ILO:s konvention nr 96 på dagordningen för 1997 års arbetskonferens. Debatten år 1994 och de av Internationella arbetskonferensen då antagna slutsatserna utgjorde utgångspunkt för den underlagsrapport som Internationella arbetsbyrån förelade medlemsländerna inför diskussionen 1997. I rapporten granskades vad som kännetecknar en väl fungerande arbetsmarknad, såväl i industriländer och utvecklingsländer som i länder som befinner sig i övergång från planekonomier till marknadsekonomier. Arbetsförmedlingarnas roll och övriga aktörers roll för arbetsmarknadens funktion diskuterades. Förhållandet mellan offentlig och privat förmedling togs upp. Exempel gavs på lagstiftning och praxis rörande privat arbetsförmedling i ett antal länder. I sitt yttrande över rapporten välkomnade regeringen beslutet om en revidering av konventionen nr 96.

Efter avslutad utskottsbehandling antog 1997 års arbetskonferens konventionen (nr 181) och rekommendationen (nr 186) om privat arbetsförmedling med de i avsnitt 2 angivna röstsiffrorna.

3.2 Konventionens och rekommendationens huvudsakliga innehåll

Prop. 2000/01:93

Konventionen består av en inledande preambel, en operativ del samt slutbestämmelser.

I *preambeln* erinras om ILO-konventionerna

- nr 96, om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer,
- nr 88, om offentlig arbetsförmedling,
- nr 29, om tvångs- eller obligatoriskt arbete,
- nr 87, om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten,
- nr 98, om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten,
- nr 111, om diskriminering (anställning och yrkesutövning),
- nr 122, om sysselsättningspolitik,
- nr 138, om minimiålder för tillträde till arbete,
- nr 168, om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet,
- nr 97, om migrerande arbetare, och
- nr 143, om migrerande arbetstagare (tilläggsbestämmelser).

Sverige har ratificerat de nämnda konventionerna förutom konventionen nr 97 men, som nämnts ovan, sagt upp konventionen nr 96.

Konventionens *operativa del* omfattar 15 artiklar. Inledningsvis definieras vad som i konventionen menas med *privat arbetsförmedlingsbyrå* (art. 1.1). Med begreppet avses alla sådana av offentliga myndigheter oberoende fysiska eller juridiska personer som tillhandahåller en eller flera av de former av arbetsmarknadsservice som uppräknas i artikeln. Konventionen omfattar således såväl privat arbetsförmedlingsverksamhet som uthyrning av arbetskraft. I artikel 1.2 preciseras att uttrycket *arbetstagare* även inkluderar arbets sökande.

Konventionen har i artikel 2 getts ett vidsträckt tillämpningsområde. Den äger tillämpning på alla privata arbetsförmedlingsbyråer och på alla kategorier av arbetstagare och alla branscher. Endast rekrytering av och arbetsförmedling för sjömän undantas (art. 2.1–2). I artikeln preciseras att ett syfte med konventionen är att inom ramen för dess bestämmelser tillåta privata arbetsförmedlingsbyråers verksamhet samt skydda de arbetstagare som anlitar deras tjänster. En medlemsstat kan dock efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna förbjuda en eller annan form av arbetsförmedlingsverksamhet (art 2.4.a). Det är även möjligt att under vissa omständigheter undanta arbetstagare inom en viss bransch helt eller delvis från konventionens tillämpning, förutsatt att dessa arbetstagare har garanterats tillräckligt skydd på annat sätt (art. 2.4.b). Varje sådant förbud eller undantag skall redovisas i de rapporter som ratificerande stat har att lämna om konventionens tillämpning.

I artikel 3 anges att privata arbetsförmedlingsbyråers rättsliga ställning skall fastställas enligt nationell lag och praxis. Villkoren för deras verksamhet skall fastställas i enlighet med ett licens- eller certifieringssystem förutom i de fall då de regleras eller beslutas på annat sätt genom lämplig nationell lagstiftning och praxis.

Enligt artikel 4 skall säkerställas att rätten till föreningsfrihet och den kollektiva förhandlingsrätten inte kränks för de arbetstagare som förmedlas av privata arbetsförmedlingsbyråer.

Artikel 5 förpliktar varje medlemsstat att säkerställa att de privata arbetsförmedlingsbyråerna behandlar arbetstagarna utan att diskriminera på grund av ras, hudfärg, kön, religion, politisk åskådning, nationell härkomst, socialt ursprung eller någon annan grund som faller under nationell lagstiftning, såsom ålder eller funktionshinder. Denna bestämmelse skall dock inte hindra privata arbetsförmedlingsbyråer att tillhandahålla specialtjänster eller riktade program i syfte att underlätta arbetssökandet för de mest utsatta arbetstagarna.

Artikel 6 handlar om de privata arbetsförmedlingsbyråernas behandling av arbetstagarnas personuppgifter. Den skall ske så att datasekretessen skyddas och med respekt för arbetstagarnas privatliv. Den skall begränsas till omständigheter som gäller yrkeskunskap och yrkeserfarenhet samt andra uppgifter av direkt betydelse för ärendet.

Artikel 7 förbjuder privata arbetsförmedlingsbyråer att direkt eller indirekt ta ut avgifter eller kostnader hos arbetstagarna. Om det ligger i arbetstagarnas intresse kan dock behörig myndighet godkänna undantag från avgiftsförbudet i fråga om vissa kategorier arbetstagare samt särskilda slag av tjänster. Sådana undantag skall redovisas och förklaras i de rapporter som ratificerande stat har att lämna om konventionens tillämpning.

Enligt artikel 8 skall varje medlemsstat efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna vidta åtgärder för att erbjuda migrerande arbetstagare, som rekryteras eller förmedlas inom dess territorium av privata arbetsförmedlingsbyråer, tillräckligt skydd och för att förhindra att de utnyttjas otillbörligt. Vid behov skall åtgärder vidtas i samarbete med andra medlemsstater. Åtgärderna skall innefatta sådan lagstiftning som möjliggör straffpåföljder, inbegripet förbud mot sådana privata arbetsförmedlingsbyråer som ägnar sig åt bedrägligt handlande eller otillbörligt utnyttjande.

När arbetstagare rekryteras i ett land för att arbeta i ett annat land skall de berörda medlemsstaterna överväga att ingå bilaterala avtal för att förhindra otillbörligt utnyttjande och bedräglig verksamhet i samband med rekrytering, förmedling och anställning.

Enligt artikel 9 skall medlemsstaterna vidta åtgärder för att säkerställa att privata arbetsförmedlingsbyråer inte använder eller förmedlar barnarbete.

Enligt artikel 10 skall behörig myndighet säkerställa att det finns lämpliga mekanismer och förfaringssätt för undersökning av klagomål över privata arbetsförmedlingsbyråers verksamhet.

Artikel 11 förpliktar medlemsstaterna att vidta erforderliga åtgärder för att arbetstagare anställda av sådana arbetsförmedlingsbyråer som avses i artikel 1.1.b, dvs. uthyrningsföretag, garanteras tillräckligt skydd i fråga om i artikeln uppräknade rättigheter, dvs. i fråga om föreningsfrihet, kollektiv förhandlingsrätt, minimilön, arbetstid och andra arbetsvillkor, lagstadgade sociala förmåner, tillgång till utbildning, arbetsmiljö, arbetsskadeersättning, lönegaranti samt skydd vid havandeskap och barnsörd och föräldraförmåner.

Enligt artikel 12 skall medlemsstaterna, i enlighet med nationell lag och praxis, fastställa ansvarsfördelningen mellan sådana arbetsförmedlingsbyråer som avses i artikel 1.1.b, dvs. uthyrningsföretag, och deras

uppdragsgivare i de frågor som anges i artikeln. Förteckningen motsvarar med smärre undantag den i artikel 11.

Artikel 13 handlar om samarbete mellan den offentliga arbetsförmedlingen och privata arbetsförmedlingsbyråer. Varje medlemsstat skall utforma, fastställa och med jämna mellanrum se över villkoren för att främja sådant samarbete. En grundläggande princip skall vara att de offentliga myndigheterna har den slutliga bestämmanderätten att utforma arbetsmarknadspolitiken samt att använda eller kontrollera användningen av de offentliga medel som reserverats för att genomföra denna politik. Privata arbetsförmedlingsbyråer skall, vid tidpunkter som beslutas av den behöriga myndigheten, förse myndigheten med den information som den begär och som den behöver beträffande de privata arbetsförmedlingarnas uppbyggnad och verksamhet samt för statistiska ändamål. Myndigheten skall sammanställa denna information och med jämna mellanrum göra den allmänt tillgänglig.

Enligt artikel 14 skall bestämmelserna i konventionen tillämpas genom nationell lagstiftning eller på annat sätt som stämmer överens med nationell praxis, såsom domstolsbeslut, skiljedom eller kollektivavtal. Tillsynen över genomförandet ankommer på den myndighet som svarar för tillsynen över arbetarskyddet eller någon annan behörig myndighet. Lämpliga åtgärder inklusive straff, om det bedöms lämpligt, skall införas för de fall konventionen överträds. Dessa påföljder skall tillämpas effektivt.

I artikel 15 fastslås att konventionen inte påverkar för arbetstagarna mer gynnsamma bestämmelser i andra ILO-konventioner.

Konventionens slutbestämmelser utgörs av artiklarna 16–24.

Den nya arbetsförmedlingskonventionen nr 181 reviderar konventionerna (nr 34 och nr 96) om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Konventionen träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats.

Rekommendationen innehåller närmare bestämmelser om skydd av arbetstagare samt om samarbetet mellan den offentliga arbetsförmedlingen och privata arbetsförmedlingsbyråer.

3.3 Regeringens överväganden

Regeringens bedömning: Sverige bör för närvarande inte tillträda konventionen (nr 181) om privat arbetsförmedling

ILO-kommittén: Konventionen (nr 181) och rekommendationen (nr 188) om privat arbetsförmedling har remitterats till ILO-kommittén, som i sin tur har inhämtat yttranden från Riksåklagaren, Arbetsmarknadsstyrelsen, Arbetslivsinstitutet, Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Arbetsgivarverket, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) och Svenska Personaluthyrnings- och Rekryteringsförbundet (SPUR).

ILO-kommittén anser det angeläget att Sverige ratificerar den nya konventionen, framför allt mot bakgrund av Sveriges traditioner på om-

rådet och starka engagemang i arbetet med att förhandla fram konventionen.

Ett antal remissinstanser har emellertid pekat på att det enligt deras bedömning föreligger ratifikationshinder beträffande vissa artiklar. Ett tillträde till konventionen torde därför enligt ILO-kommittén kräva en fördjupad analys i den fortsatta beredningen av ärendet i Regeringskansliet för att i så fall undanröja sådana hinder.

Remissinstanserna: *Arbetsmarknadsstyrelsen* finner att konventionen på flera punkter ställer krav som inte motsvaras i svensk lagstiftning. Detta gäller bl.a. licensiering (art. 3) och tillsyn av verksamheten (art. 12 och 13) samt instans för klagomål (art. 10). *Arbetslivsinstitutet* anser att nu gällande svensk rätt inte uppfyller konventionens bestämmelser beträffande diskriminering (art. 5). *SAF* finner hinder för en ratifikation i konventionens artiklar 3, 10, 11, 12 och 13 men anser samtidigt inte någon ytterligare reglering nödvändig i Sverige. *Arbetsgivarverket* konstaterar att författningsreglering saknas i Sverige i några frågor som omfattas av konventionen och föreslår att dessa införlivas i svensk rätt i lagen (1993:440) om privat arbetsförmedling och uthyrning av arbetskraft. *LO* och *TCO* gör den gemensamma bedömningen att Sverige uppfyller de krav konventionen ställer och anser att Sverige skall ratificera konventionen nr 181. Bemanningsförbundet *SPUR* beskriver sin roll som frivillig branschorganisation och arbetet med en frivillig branschauktorisering.

Skälen för regeringens bedömning: Konventionen (nr 181) om privat arbetsförmedling innebär en anpassning till dagens verklighet, varigenom erkänns den roll som privat arbetsförmedlingsverksamhet – häri inräknat personaluthyrningsverksamhet – har på dagens arbetsmarknad.

Konventionen förutser ett samarbete mellan privata arbetsförmedlingsbyråer och den offentliga arbetsförmedlingen till gagn för såväl effektiviteten som för de arbetssökande. Den understryker det inflytande som de representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna bör ha i de frågor som täcks av konventionen. Den beaktar arbetstagarnas och de arbetssökandes intressen genom att föreskriva att byråerna i sin verksamhet skall följa etiska regler. Medlemsstat som ratificerar konventionen skall bestämma de villkor som skall gälla för privat arbetsförmedlingsverksamhet inom ramen för ett system med auktorisation eller tillståndsbevis om inte nationell lagstiftning eller praxis erbjuder annan reglering (art. 3). Ett uttryckligt förbud återfinns från tidigare konventioner, nämligen förbudet att direkt eller indirekt ta ut avgifter eller kostnader hos arbetstagarna (art. 7).

Regeringen välkomnar den nya konventionen (nr 181) om privat arbetsförmedling som innebär en modernisering av ILO:s regelverk som svarar mot förhållandena på dagens arbetsmarknad. Konventionen har i dag ratificerats av tio medlemsländer, bl.a. Finland, Italien, Nederländerna och Spanien. Den trädde i kraft den 10 maj år 2000.

Regeringen noterar den omfattande diskussion som ägde rum i det aktuella konferensutskottet om konventionens tillämpningsområde. Att uthyrningsföretagen kommit att omfattas av den nya konventionen innebär att bemanningsföretagen nu har accepterats som berättigade aktörer på arbetsmarknaden, dock under förutsättning att de motsvarar de krav som ställs på lagliga arbetsförmedlingar.

Internationella arbetsbyråns förslag, som låg i linje med 1994 års slutsatser, innebar även att privata arbetsförmedlingar som arbetar i vinstsyfte skulle tillåtas i motsats till vad som hittills gällt enligt konventionen nr 96. Detta blev också resultatet av 1997 års konferens.

I övrigt innebär konventionen att medlemsländerna getts en stor frihet att utforma skyddet för arbetssökande och arbetstagare som förmedlas eller hyrs ut, på lämpligt sätt i enlighet med nationell lag eller praxis.

I svensk lagstiftning finns bestämmelser som berör konventionens krav i lagen (1993:440) om privat arbetsförmedling och uthyrning av arbetskraft, personuppgiftslagen (1998:204), lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister, lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL), arbetsmiljölagen (1977:1160, AML), arbetstidslagen (1982:673), semesterlagen (1977:480), lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder, lagen (1991:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning, jämställdhetslagen (1991:433), lagen (1991:1047) om sjuklön, lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, lönegarantilagen (1992:497) och föräldraledighetslagen (1995:584).

AMS har ifrågasatt om inte *artikel 3* kan innebära ett ratifikationshinder eftersom det i Sverige saknas licens- eller certifieringssystem. Artikel 3.1 innebär dock endast att de privata arbetsförmedlingarnas ställning skall regleras i den nationella rättsordningen efter sedvanligt samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. En sådan reglering finns bl.a. i arbetsförmedlingslagen (1993:440).

Artikel 3.2 bör enligt utskottsrapporten 1997 (Provisional Record 16) inte tolkas så att ett obligatoriskt licens- eller certifieringssystem behöver införas. Syftet med bestämmelsen var att komma åt verksamheter i länder där det inte finns tillfredsställande rättslig eller facklig kontroll över verksamheten. I länder där verksamheten fungerar väl och där de privata arbetsförmedlingarna är tillräckligt reglerade, t.ex. genom "company law", bolagsrätten, skulle det inte finnas krav att införa ny lagstiftning enbart för de privata arbetsförmedlingarna.

Regeringen noterar i detta sammanhang att SPUR som i dag arbetar med en frivillig branschautorisation i och för sig inte invänder emot något slags licensieringssystem eller auktorisationssystem för bemanningsföretag, eftersom det kan underlätta för företag som arbetar enligt det etablerade regelverket och förhindra osund näringsverksamhet. SPUR motsätter sig dock införandet av strikta och rigida licens-, registrerings- eller certifieringsprocedurer som skulle medföra en betungande börda på en bra företagsverksamhet och kanske medföra hinder för etableringar och expansioner. SPUR arbetar med strikta men öppna medlemsregler, etiska regler och information/utbildning som syftar till en god "bemanningsföretagsred". Ett fristående etiskt råd övervakar och kan vidta åtgärder i sista instans. SPUR:s ändamål har fastställts i Stadgar och Etiska regler 1999-03-18.

I anslutning till *artikel 5* ifrågasätter bl.a. *Arbetslivsinstitutet* om Sverige fullt ut uppfyller konventionens krav på garantier att privata arbetsförmedlingar behandlar arbetstagare utan diskriminering på grund av t.ex. ras och kön, eftersom de svenska diskrimineringslagarna gäller en-

bart förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare/arbetssökande. Brottsbalkens bestämmelse om olaga diskriminering (16 kap. 9 §) torde i och för sig kunna tillämpas på privata arbetsförmedlingar. Bestämmelsen omfattar dock endast diskrimineringsgrunderna ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse och homosexuell läggning. Härutöver finns inte någon lagregel som förbjuder privata arbetsförmedlare och andra mellanmän att diskriminera (dvs. fall som omfattas av artikel 1.1 a). Arbetslivsinstitutet menar att det finns skäl att överväga en utvidgning av diskrimineringslagarnas tillämpningsområde till att omfatta privata arbetsförmedlare. ILO-kommittén finner inte detta vara en lösning som motsvarar artikelns krav beträffande samtliga diskrimineringsgrunder och påpekar samtidigt att Sverige har ratificerat konventionen (nr 111) om diskriminering (anställning och yrkesutövning) som i sin artikel 1.1 a upptar samma sju diskrimineringsgrunder.

Flera remissinstanser påpekar i anslutning till *artikel 10* att någon i lag föreskriven instans som tillsammans med parterna på arbetsmarknaden har till uppgift att undersöka klagomål, otillbörligt utnyttjande och bedrägligt handlande i samband med privata arbetsförmedlingars/uthyrningsföretags verksamhet inte finns i Sverige. ILO-kommittén konstaterar att när det gäller bedrägerier finns tillräckligt skydd i brottsbalkens allmänna bestämmelser men i övrigt finns ingen reglering.

Flera remissinstanser påpekar i anslutning till *artikel 11* att för samtliga uppräknade rättigheter – med ett undantag – finns författningsreglering. Undantaget är kravet på minimilön, som i Sverige inte regleras via lag utan via överenskommelser mellan parterna på arbetsmarknaden. ILO-kommittén erinrar om att enligt konventionens artikel 14 kan den tillämpas bl.a. genom kollektivavtal. SAF hävdar dock att för att Sverige skall kunna uppfylla konventionens krav i artikel 11 krävs ett ingripande från statsmakternas sida i så måtto att skydd för minimilöner lagfästs, något som skulle strida mot en grundläggande princip på svensk arbetsmarknad.

Artikel 13 handlar om samarbete mellan offentlig och privat arbetsförmedling.

Av utskottsrapporten framgår att syftet med bestämmelsen inte skulle vara att tvinga fram samarbete eller kräva att medlemsstaterna lagstiftar om samarbete. Medlemsstaterna skall skapa, fastställa och regelbundet se över förutsättningar för samarbete men kan inte åläggas att se till att det kommer till stånd.

AMS har i sitt remissvar informerat om pågående arbete inom AMV. Den rapport som aviseras föreligger numera: Arbetsförmedlingens förhållande till bemanningsföretag; Rapport från arbetsgruppen Privab; Arbetsmarknadsstyrelsen 1999-02-09.

Artikel 13.3 och 4 förutsätter en instans som har till uppgift att utöva tillsyn över de privata arbetsförmedlingarna/uthyrningsföretagen. Eftersom det saknas en ”behörig myndighet” i Sverige torde det ankomma på medlemsstaten själv, således regeringen, att se till att information inhämtas och sprids.

I arbetsmarknadsutskottets betänkande 1999/2000:AU1 har utskottet uttalat att verksamheten i uthyrningsföretag väcker en rad frågor. Riksdagen har (rskr. 1999/2000:84) bifallit utskottets hemställan om en förut-sättningslös översyn av verksamheten där de anställdas situation och de

problem som kan vara förknippade med en anställning i ett personaluthyrningsföretag skall stå i fokus. Regeringen har fört en dialog med berörda parter på arbetsmarknaden angående formen för och inriktningen av en sådan översyn.

Som ett led i genomförandet av Europeiska unionens stadga om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter presenterade EU-kommissionen år 1990 tre olika förslag till direktiv om atypiskt arbete. De branschöverskridande organisationerna på europainivå, Samarbetsorganisationen för europeiska arbetsgivarföreningar och industriförbund (UNICE), Europeiskt centrum för offentliga affärsverk och företag (CEEP) och Europeiska fackliga samorganisationen (EFS), meddelade att de avsåg att inleda förhandlingar på området. Förhandlingarna har på två områden lett till att avtal träffats, om deltidsarbete och visstidsarbete. Avtalen har överlämnats till kommissionen med begäran att de skulle genomföras genom ett rådsbeslut i enlighet med avtalet om socialpolitik. Ministerrådet har antagit båda avtalen som direktiv¹.

Organisationerna på europainivå har härefter inlett förhandlingar vad gäller personaluthyrningsföretag. Dessa förhandlingar är ännu inte slutförda.

Mot bakgrund av pågående översyn och det pågående förhandlingsarbetet på europainivå avser regeringen att återkomma till frågan om tillträde till konventionen nr 181.

4 Rekommendationen (nr 189) om nya arbetstillfällen i små och medelstora företag

4.1 Bakgrund

Internationella arbetskonferensen har vid ett flertal tillfällen behandlat frågor som särskilt rör små och medelstora företag. År 1975 antog konferensen en resolution om dessa företags betydelse för den ekonomiska utvecklingen och som skapare av nya arbetstillfällen, med tyngdpunkt på förhållandena i utvecklingsländer. En mer utförlig diskussion ägde rum under arbetskonferensen 1986, då en resolution om främjande av små och medelstora företag antogs. 1990 års konferens antog en resolution om främjande av egenföretagande. Små och medelstora företags betydelse för skapandet av sysselsättning har även stått på dagordningen för av ILO anordnade regionala konferenser, framför allt i Afrika.

Vid FN:s sociala toppmöte i Köpenhamn 1995 enades världens ledare om att främja målet full sysselsättning som högsta prioritet för den globala ekonomiska och sociala politiken. I mötets rapport ”anmodas ILO, som på grund av sitt mandat, sin trepartsstruktur och sakkunskap har en särskild roll att spela inom området för sysselsättning och social utveck-

¹ Rådets direktiv 97/81/EG av den 15 december 1997 om ramavtalet om deltidsarbete, undertecknat av UNICE, CEEP och EFS, samt rådets direktiv 99/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete, undertecknat av EFS, UNICE och CEEP.

ling, att bidra till genomförandet av handlingsprogrammet". I programmet anförts som ett mål att avlägsna de hinder som små och medelstora företag möter och lindra bestämmelser som avskräcker privata initiativ.

ILO:s biståndsprogram Start Your Business och Improve Your Business, vars ursprung varit SAF:s material "Se om ditt företag", omfattar bl. a. utbildning i att kostnadsberäkna och prissätta produkter samt att öka företagets försäljningsvolym och lönsamhet etc. Programmet används i mer än sextio länder och har översatts till ca 30 språk. Enligt en utvärdering gjord av Sida år 1993 tenderar företag som deltagit i programmet att ha högre tillväxttakt än andra jämförbara småföretag inom industrisektorn. Sida har varit den största bidragsgivaren till programmet sedan år 1980.

Genom att sätta upp ämnet Sysselsättning i små och medelstora företag på Internationella arbetskonferensens dagordning har ILO velat bidra till diskussionen och sprida kunskap om och förståelse för småföretagens villkor.

I den av Internationella arbetsbyrån utarbetade bakgrundsrapporten konstaterades att små och medelstora företag svarar för ca 80 procent av de nya jobben runt om i världen idag. Under konferensdiskussionen framkom att en rekommendation i ämnet skulle kunna ge värdefull vägledning för många länder i deras strävanden att skapa en företagsvänlig miljö och en väl fungerande arbetsmarknad och att en rekommendation även skulle ha betydelse som referens för ILO i samband med de s.k. multidisciplinära teamens rådgivningsverksamhet och annat tekniskt biståndssamarbete inom ramen för ILO:s fältverksamhet.

4.2 Rekommendationens huvudsakliga innehåll

I rekommendationen konstateras sammanfattningsvis att små och medelstora företag är av stor betydelse för alla länders ekonomier. Varje medlemsstat bör stötta de små och medelstora företagen för att därmed främja nya arbetstillfällen. Samtidigt bör vederbörlig hänsyn tas till arbetstagares rätt till trygga och utvecklande arbeten. Dokumentet innehåller förutom en inledning rekommendationer i sex avsnitt om definitioner, politiska och juridiska ramar, utveckling av företagskultur, utveckling av infrastruktur, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationernas roll samt internationellt samarbete.

Rekommendationen låter medlemsstaterna definiera små och medelstora företag efter de kriterier som anses lämpliga med hänsyn till nationella förhållanden. För att skapa en gynnsam miljö för tillväxt och utveckling av små och medelstora företag bör medlemsstaterna anta en lämplig skatte-, penning- och arbetsmarknadspolitik samt en icke diskriminerande arbetsmarknadslagstiftning. De bör skapa och stärka en företagskultur som gynnar bl.a. initiativ, företagsetablering, miljömedvetenhet och goda relationer på arbetsmarknaden.

Medlemsstaterna bör fästa uppmärksamhet vid att de små och medelstora företagen och deras anställda har tillgång till olika stödtjänster såsom hjälp med att grunda och starta företag samt finansierings-, kredit- och skuldrådgivning, arbetsmiljöutbildning etc. Rekommendationen räknar upp åtgärder som arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna bör

överväga för att stödja små och medelstora företag. Internationellt samarbete bör främjas genom insamling och utbyte av information och genom att skapa kontakter mellan nationella och internationella organ.

4.3 Regeringens överväganden

Regeringens bedömning: Rekommendationen (nr 189) om nya arbetstillfällen i små och medelstora företag föranleder ingen åtgärd.

ILO-kommittén: Rekommendationen (nr 189) om främjande av små och medelstora företag har remitterats till ILO-kommittén som i sin tur har inhämtat yttranden från Arbetsmarknadsstyrelsen, Arbetslivsinstitutet, Statistiska centralbyrån (SCB), Närings- och teknikutvecklingsverket, SAF, Arbetsgivarverket, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO, SACO, Företagarnas riksorganisation, Industriförbundet och Forum för småföretagsforskning.

ILO-kommittén noterar att den föreliggande texten tagits fram i en konstruktiv dialog mellan de tre grupperna i konferensens utskott. Rekommendationen äger tillämpning på små och medelstora företag. I åtskilliga inlägg betonades dock behovet av ett stabilt ekonomiskt klimat och en god infrastruktur för alla företag oavsett storlek samt att det är väsentligt med samma regelsystem för små och stora företag. Under inga förhållanden bör sämre anställningsvillkor och sämre socialt skydd för de anställda i små och medelstora företag accepteras. Med hänvisning till i inledningen uppräknade relevanta konventioner och rekommendationer erinrar kommittén om att ILO:s regelverk äger generell tillämpning.

Remissinstanserna: Rekommendationen har bemötts överlag positivt av remissinstanserna. I anslutning till rekommendationens definitionsavsnitt konstaterar *SCB* att varje land ges relativt stor frihet att definiera begreppen små och medelstora företag med avseende på nationella sociala och ekonomiska förhållanden. Dock bör medlemsländerna se till att man inte avlägsnar sig från allmänt accepterade definitioner för datainsamling och analysändamål. *Arbetslivsinstitutet* påpekar i detta sammanhang att man inte får glömma att redan definitionen av små och medelstora företag som en enda kategori får analytiska konsekvenser. Alla företag har gemensamma problem och åtaganden, men småföretagen har sina specifika problem medan de medelstora har andra. I vissa branscher och under vissa perioder har utvecklingstrenderna i de två delarna varit klart avvikande. Småföretagen kopplas ofta samman med nyföretagarproblematiken medan de medelstora företagen åtminstone i Sverige ofta har stora omställnings- och förnyelseproblem. Arbetslivsinstitutet poängterar vidare att sambandet mellan arbetsrätt och tillväxt inte är klarlagt i den vetenskapliga debatten. Dessa faktorer är nödvändiga att studera i detalj för att avgöra den roll de spelar för innovationsverksamheten, arbetsmarknadens utseende och företagandets villkor. *SACO* och *Industriförbundet* hävdar att statliga interventioner som direkta bidrag eller förmånliga lån till enskilda företag är direkt skadliga för ekonomin då de ofta snedvrider konkurrensen. *LO* menar att samhället bör öka stimulansen till små och medelstora företag att samverka med universitet, högskolor och andra forskningsinstitutioner. *LO* påpekar även att samhället

bör verka för att företag skall kunna arbeta på lika villkor och att diskriminering inte skall förekomma i företagens kontakter med banker, myndigheter etc.

Skälen för regeringens bedömning: Rekommendationen nr 189 är mycket allmänt hållen för att kunna användas i samtliga ILO:s medlemsländer, vilka till sin samhällsuppbyggnad och utvecklingsnivå är mycket olika. Den innehåller målsättningar som i huvuddrag alla är värda att understödjas och som redan i stor utsträckning beaktas i svensk lagstiftning och praxis. Regeringen anser inte att den föreliggande rekommendationen ställer ytterligare krav på svensk lagstiftning. Rekommendationen ger anvisningar för utformningen av en småföretagspolitik, vilka kan användas som referenspunkt i det fortsatta arbetet med att förbättra villkoren för små och medelstora företag.

Regeringen har i skrivelse 1999/2000:148 lämnat en redogörelse för det år 1998 inledda regelförenklingsarbetet med särskild inriktning på små företag samt för mål som regeringen satt upp för det fortsatta arbetet.

5 Konventionen (nr 182) och rekommendationen (nr 190) om de värsta formerna av barnarbete

5.1 Bakgrund

ILO:s styrelse fattade i mars 1996 beslutet att föra upp ämnet barnarbete på Internationella arbetskonferensens dagordning i syfte att år 1998 hålla en första diskussion och år 1999 anta instrument i ämnet.

I den underlagsrapport som Internationella arbetsbyrån utarbetat inför förstaårsbehandlingen konstateras att barnarbete förekommer runt om i hela världen, men framför allt i Afrika, Asien och Latinamerika. Uppgifter som tagits fram av ILO:s analys- och statistikavdelning pekar på att det finns åtminstone 250 miljoner barnarbetare i åldern 5–14 år, varav hälften arbetar hela arbetsdagar. Av dessa barn kommer ca 70 procent i kontakt med farligt arbete. Omkring 61 procent av barnarbetarna, eller 153 miljoner, återfinns i Asien, 32 procent eller 80 miljoner i Afrika och 7 procent eller 17 miljoner i Latinamerika. Barnarbete förekommer även i många industriländer och Italien, Portugal, Storbritannien och USA nämns som exempel. Med oro konstateras att barnarbete förekommer alltmer i många östeuropeiska och asiatiska länder som nyligen övergått till marknadsekonomi.

I rapporten beskrivs hur barn utnyttjas i skuldslaveri, prostitution, framställning av pornografi, drogtillverkning och droghandel, gruvarbete, tegel- och glasbruk och djuphavsfiske. De flesta av de arbetande barnen återfinns dock i jordbruksarbete och i småföretag, vilka ofta är familjeföretag, i gatuförsäljning och i tjänst i arbetsgivarens hushåll. Barn påverkas mer än vuxna av usla och skadliga arbetsförhållanden. Som ett exempel kan nämnas att 90 procent av de arbetande barnen på landsbygden

i u-länder är sysselsatta i jordbruksverksamhet och att fler av dem dör till följd av förgiftning än av traditionella barnsjukdomar. Användningen av barnarbetskraft är ett hot mot dessa barns fysiska och psykiska hälsa. Missbruket av barnarbetskraft kränker också barnens människovärde och rättigheter.

ILO antog redan 1919 en konvention (nr 5) om barnarbete (minimiålder för industriellt arbete) och har därefter antagit ett tiotal konventioner som rör sysselsättning av barn eller unga personer. Den senaste konventionen (nr 138) om minimiålder antogs år 1973 men ratificerades av Sverige först 1990 (prop. 1989/90:60). Ratificeringen möjliggjordes genom vissa ändringar i arbetsmiljölagen och i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om minderåriga. Konventionen nr 138 reviderar och ersätter flera av de tidigare konventionerna. Den har numera ratificerats av 105 av ILO:s 175 medlemsstater, varav ett femtiotal de fyra senaste åren.

Väl så viktiga i ILO:s övervakning av länder där barn utnyttjas i slavarbete eller livegenskap är konventionerna (nr 29 och 105) om tvångsarbete med 156 respektive 153 ratifikationer. ILO:s expertkommitté som granskar medlemsstaternas tillämpning av ratificerade konventioner har vid ett flertal tillfällen påtalat att barnarbetets karaktär ofta är sådan att det kan anses som tvångsarbete.

ILO:s arbete på fältet för att bekämpa barnarbete sker i dag främst inom ramen för det s.k. IPEC-projektet (the International Programme for the Elimination of Child Labour). Projektet inleddes i början av 1990-talet med bidrag från framför allt Tyskland, som fortfarande är den stora bidragsgivaren. Sedan dess har ytterligare ett tjugotal bidragsgivare tillkommit, bland dem sedan 1999 även Sverige med 15 miljoner kr. Projektet är nu verksamt i ett fyrtiotal länder, med vilka ILO/IPEC slutit formella avtal. Genom avtalen har länderna förbundit sig att iverksätta ett nationellt handlingsprogram för avskaffande av barnarbete. Projektet bedrivs bl.a. i samarbete med arbetsmarknadens parter och lokala frivilligorganisationer (NGO). Ytterligare ett trettiotal länder har begärt bistånd från ILO genom IPEC.

ILO har ett nära samarbete med UNICEF, FN:s barnfond, i ett flertal av länderna. I oktober 1996 tecknade ILO och UNICEF ett avtal (letter of intent) om samarbete.

Efter avslutad utskottsbehandling antog Internationella arbetskonferensen år 1999 en konvention (nr 182) och en rekommendation (nr 190) om förbud mot och omedelbara åtgärder för avskaffandet av de värsta formerna av barnarbete. Konventionen antogs som nämnts med röstsiffrorna 415 för, ingen emot och ingen nedlagd. Rekommendationen antogs med 382 röster för, ingen emot och ingen nedlagd.

5.2 Konventionens och rekommendationens huvudsakliga innehåll

Konventionen hänvisar inledningsvis bl.a. till ILO:s konventioner (nr 138) om minimiålder, vilken den nya konventionen nr 182 kompletterar, och (nr 29) om tvångsarbete, till FN:s konvention om barnets rättigheter och till ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, antagen 1998 (se avsnitt 6).

Konventionens operativa del omfattar åtta artiklar. Varje ratificerande medlemsstat åläggs att vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att säkerställa ett förbud mot och avskaffandet av de värsta formerna av barnarbete (art. 1). Med ”barn” avses alla personer under 18 år (art. 2).

I artikel 3 definieras vad som avses med ”de värsta formerna av barnarbete”. Begreppet täcker alla former av slaveri och liknande förhållanden (art. 3 a). Som exempel nämns bl.a. försäljning av barn, skuldslaveri och tvångsarbete samt tvångsrekrytering av barn till väpnade konflikter. Begreppet omfattar också utnyttjande, förmedling eller erbjudande av barn för eller i prostitution, produktion av pornografiska framställningar eller pornografiska framträdanden (art. 3 b). Begreppet omfattar likaså användning, förmedling eller erbjudande av barn till olagliga handlingar som drogtillverkning och narkotikahandel (art. 3 c). Till de värsta formerna av barnarbete hör även arbete som genom sin karaktär eller på grund av de omständigheter under vilka det utförs kan vara skadligt för barns hälsa, säkerhet eller moral (art. 3 d).

Artikel 4 ålägger medlemsstaterna att i sin nationella rättsordning fastställa de skadliga arbeten, som avses i art. 3 d, samt att kartlägga deras förekomst. Förteckningen över skadliga arbeten skall regelbundet ses över och vid behov revideras. Fastställandet av sådant skadligt arbete som avses i art. 3 d har sålunda överlämnats till nationell beslutanderätt, dock så att en medlemsstat är skyldig att samråda med berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt beakta relevanta internationella normer. Särskilt skall punkterna 3 och 4 i rekommendationen nr 190 beaktas. Myndigheterna åläggs att även i övrigt samarbeta med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna i olika skeden av utarbetande och översyn av förteckningen över skadliga arbeten.

Enligt artikel 5 skall varje medlemsstat inrätta eller ange lämpliga mekanismer för övervakningen av genomförandet av konventionens bestämmelser.

Artikel 6 ålägger medlemsstaterna att utforma och genomföra handlingsprogram för att med prioritet avskaffa de värsta formerna av barnarbete. De berörda myndigheterna förutsätts härvid samråda med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och även beakta andra berörda gruppers mening.

Artikel 7 ålägger medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa ett effektivt genomförande av de bestämmelser som ger verkan åt konventionen, inklusive bestämmelser om och tillämpning av straffrättsliga påföljder eller, om så är lämpligt, andra sanktioner (art. 7.1). De skall vidta åtgärder för att (art. 7.2)

- a) förhindra att barn används i de värsta formerna av barnarbete,
- b) tillhandahålla direkt hjälp för att avlägsna barn från de värsta formerna av barnarbete samt för deras rehabilitering och sociala integration,
- c) garantera tillgång till gratis grundutbildning och, då det är möjligt och ändamålsenligt, yrkesutbildning för alla barn som avlägsnas från de värsta formerna av barnarbete,
- d) identifiera och uppsöka särskilt utsatta barn, och
- e) beakta flickors särskilda problem.

Varje medlemsstat skall utse en behörig myndighet med ansvar för genomförandet av konventionens bestämmelser (art. 7.3).

Enligt artikel 8 skall medlemsstaterna bistå varandra i genomförandet av konventionens bestämmelser genom internationellt samarbete och bistånd, inkl. stöd till den sociala och ekonomiska utvecklingen, program för fattigdomsbekämpning och allmän utbildning.

Slutbestämmelserna är de gängse förekommande i ILO-konventioner. Konventionen träder sålunda i kraft tolv månader efter det att två medlemsstater har ratificerat den, och därefter för varje annan medlemsstat 12 månader efter dess ratifikation

Rekommendationen innehåller närmare anvisningar för utformningen och genomförandet av de handlingsprogram som avses i artikel 6. Bl.a. anges att även de utsatta barnen, deras familjer och andra berörda grupper engagerade för konventionens syften bör höras (punkt 2).

I konventionen (art. 4) hänvisas särskilt till rekommendationen punkterna 3 och 4. Vid fastställandet och kartläggningen av sådant skadligt arbete som avses i konventionens artikel 3 d bör en medlemsstat bl.a. beakta

- a) arbete som utsätter barn för risk för fysiska, psykologiska eller sexuella övergrepp,
- b) arbete under jord, under vatten, på farlig höjd eller i trånga utrymmen,
- c) arbete som utförs med farliga maskiner, utrustning eller redskap eller som innebär hantering eller transport av tungt gods,
- d) arbete som utsätter barn för farliga ämnen, agenser, processer, temperaturer, ljudnivåer eller vibrationer som kan vara skadliga för deras hälsa,
- e) arbete under särskilt svåra förhållanden såsom arbete under lång tid, nattarbete eller arbete där barn på ett oskäligt sätt stängs in i arbetsgivarens lokaler.

I punkten 5 i rekommendationen påtalas behovet av statistik och av att hålla den aktuell. Enligt punkt 12 bör medlemsstaterna tillse att de värsta former av barnarbete, som särskilt nämns i punkten, utgör brott. Punkten 15 anger en rad tänkbara åtgärder för att eliminera de värsta formerna av barnarbete. I punkt 15 d nämns t.ex. möjliggörande av åtal mot medborgare som har brutit mot de nationella bestämmelserna om förbud mot de värsta formerna av barnarbete, även när brottet begåtts i ett annat land.

Punkterna 11 och 16 rör olika former av nationellt deltagande i internationella ansträngningar och internationellt samarbete: punkten 11 internationellt rättsligt samarbete och punkten 16 internationellt biståndssamarbete.

5.3 Konventionens förhållande till vissa internationella instrument

Europeiska unionens råd antog 1994 direktivet 94/33/EG om skydd av minderåriga i arbetslivet. Syftet med direktivet är att skydda barn och ungdomar i arbetslivet genom åtgärder som främjar deras säkerhet och hälsa. Direktivet uppställer både vissa åldersgränser för arbetet och särskilda krav på arbetets karaktär. Arbetet får inte ha en skadlig inverkan på ungdomars säkerhet, hälsa eller deras fysiska, mentala, moraliska och sociala utveckling eller äventyra deras utbildning eller tillgodogörande

av undervisningen. Som en anpassning till bl.a. EG-direktivet skedde 1996 en omarbetning av Arbetarskyddsstyrelsens minderårigföreskrifter (AFS 1996:1). Bestämmelserna i konventionen och i direktivet står inte i strid med varandra.

Det mest heltäckande dokumentet som reglerar användningen av minderåriga för arbete är ILO:s konvention (nr 138) om minimiålder för tillträde till arbete med tillhörande rekommendation, nr 146. Konventionens mål är att stegvis avskaffa barnarbete. Konventionen nr 138 räknas bland ILO:s centrala rättighetskonventioner (Core ILO Conventions) vilka åberopats av FN:s sociala toppmöte i Köpenhamn 1995 och till vilka hänvisas i ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, antagen av Internationella arbetskonferensen 1998 (se avsnitt 6). Som nämnts ovan ratificerade Sverige konventionen 1990 och en utförlig redogörelse för dess innehåll och bestämmelsernas motsvarighet i svensk lagstiftning finns bl.a. i prop. 1989/90:60. Konventionen (nr 182) om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete stöder de mål om avskaffande av barnarbete som uppställs i konventionen nr 138.

FN:s konvention om barnets rättigheter som antogs 1989 och trädde i kraft 1990 har i dag ratificerats av 191 stater i världen. Endast USA och Somalia står utanför. Den är därmed det instrument om mänskliga rättigheter som vunnit störst anslutning någonsin. 96 procent av världens barn lever i länder som ratificerat konventionen och som därmed åtagit sig att respektera de rättigheter som den föreskriver. Sverige ratificerade konventionen 1990 (prop. 1989/90:107).

Det finns anledning att i detta sammanhang särskilt erinra om artiklarna om barnets rätt till utbildning (art. 28), barnets rätt till skydd mot ekonomiskt utnyttjande och mot att utföra arbete som kan vara riskfyllt eller hindra barnets utbildning eller äventyra barnets hälsa eller fysiska, psykiska, andliga, moraliska eller sociala utveckling (art. 32.1), konventionsstaternas skyldighet att fastställa en minimiålder för tillträde till arbete, bestämmelser om lämplig reglering av arbetstid och arbetsvillkor samt tillräckliga påföljder för att säkerställa ett effektivt genomförande (art. 32.2) samt barnets rätt till skydd mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp (art. 34). Den allmänna åldersgränsen är 18 år också i FN:s barnkonvention. I fråga om vapentjänst är åldersgränsen dock 15 år.

Två arbetsgrupper under FN:s kommission för mänskliga rättigheter har utarbetat förslag till två tilläggsprotokoll till konventionen. Det ena rör en höjning av minimiåldern till 18 år för rekrytering till och deltagande i väpnade konflikter. Det andra rör handel med barn, barnpornografi och barnprostitution. De båda tilläggsprotokollen antogs formellt av MR-kommissionen i Genève den 26 april 2000, av Ekonomiska och sociala rådet (ECOSOC) i New York den 10 maj 2000 och av FN:s generalförsamling den 25 maj 2000. Sverige har undertecknat båda protokollen. Frågan om Sveriges tillträde till protokollen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

I december 2000 öppnades FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och dess tilläggsprotokoll om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, för undertecknande. Med handel med människor avses enligt

protokollet rekrytering, transport, överföring, hysande eller mottagande av personer när det sker genom användning av vissa angivna medel och i ett exploateringssyfte. De angivna medlen omfattar olika former av tvång, bortförande, bedrägeri, vilseledande, missbruk av makt eller av någons sårbara situation eller givande eller mottagande av betalningar eller förmåner för att erhålla samtycke från en person som har kontroll över någon annan person. Med exploatering skall förstås, åtminstone, "the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs". Det slås fast att ett offers samtycke till den åsyftade exploateringen saknar relevans när något av de angivna medlen har använts. Vidare slås fast att när det gäller barn behöver inget sådant medel ha använts för att människohandel skall anses föreligga. Slutligen slås fast att med barn avses varje person under 18 år.

Sverige har undertecknat konventionen och det nämnda tilläggsprotokollet. Frågan om ratifikation bereds inom Regeringskansliet.

5.4 Godkännande av konventionen

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner ILO:s konvention (nr 182) om förbud mot och omedelbara åtgärder för avskaffandet av de värsta formerna av barnarbete.

ILO-kommittén: Ärendet har remitterats till ILO-kommittén som i sin tur inhämtat yttranden från Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Sida, Svenska UNICEF-kommittén, Socialstyrelsen, Barnombudsmannen, Statens skolverk, Ungdomsstyrelsen, Arbetsmarknadsstyrelsen, Arbetarskyddsstyrelsen, SAF, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO, SACO, Rädda barnen, Riksförbundet Barnens rätt i samhället och ECPAT Sverige.

ILO-kommittén förordar att Sverige ratificerar konventionen.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser som berör frågan om Sverige bör ratificera konventionen tillstyrker en svensk ratifikation eller kan inom sitt ansvarsområde inte finna något hinder för en sådan.

Rikspolisstyrelsen pekar emellertid på att helt frivillig medverkan av personer som har fyllt 15 men inte 18 år i en handling av sexuell innebörd som är ett led i framställning av pornografisk bild eller annars utgör en posering inte omfattas av bestämmelsen om sexuellt ofredande i 6 kap. 7 § andra stycket brottsbalken. Rikspolisstyrelsen anför att detta möjligen kan anses strida mot konventionen.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 1 i konventionen nr 182 ålägger varje medlemsstat som ratificerar konventionen att vidta åtgärder för ett skyndsamt förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete, varmed avses sådant arbete som definieras i artikel 3. Med barn avses enligt artikel 2 personer under 18 år.

Artikel 3 a omfattar alla former av slaveri och med slaveri jämförbara bruk och sedvänjor, såsom försäljning av och handel med barn, skuldslaveri, livegenskap och tvångsarbete, inklusive tvångsrekrytering av barn för utnyttjande i väpnade konflikter. Förbudet kan anses ha sin motsvarighet i följande svenska lagregler.

Bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter finns i regeringsformen (RF). I 2 kap. 8 § RF stadgas att ”varje medborgare är gentemot det allmänna skyddad mot frihetsberövande”. Av förarbetena till regeringsformen framgår att denna bestämmelse skall anses entydigt förbjuda förhållanden som liknar slaveri eller tvångsarbete, även om bestämmelsen inte uttryckligen formulerats som ett sådant förbud.

1864 års strafflag innehöll ett kategoriskt förbud mot slavarbete, bestämmelser som kvarstod tills den nuvarande brottsbalken (BrB) trädde i kraft 1965. Utöver bestämmelserna i 3 kap. BrB om brott mot liv och hälsa kan nämnas främst bestämmelserna i 4 kap. BrB som innehåller bestämmelser om brottet människorov som gäller den som ”bemäktigar sig och för bort eller spärrar in ett barn eller någon annan med uppsåt att skada honom eller henne till liv eller hälsa eller att tvinga honom eller henne till tjänst eller att öva utpressning” (1 §) och om brottet försättande i nödläge som gäller den som, utan att begå något av brotten människorov eller olaga frihetsberövande, ”genom olaga tvång eller vilseledande, föranleder att någon kommer i krigs- eller arbetstjänst eller annat sådant tvångstillstånd eller förmår någon att bege sig till eller stanna kvar på utrikes ort, där han eller hon kan befaras bli utsatt för förföljelse eller utnyttjad för tillfälliga sexuella förbindelser eller på annat sätt råka i nödläge” (3 §). Vidare straffbeläggs i 4 § i samma kapitel brottet olaga tvång, varmed avses bl.a. att genom misshandel eller annars med våld eller genom hot om brottslig gärning tvinga annan att göra, tåla eller underlåta något.

Lagen om totalförsvarsplikt (1994:1809) trädde i kraft den 1 juli 1995, varvid bl.a. den tidigare värnpliktslagen (1941:967) upphörde att gälla. Enligt 1 kap. 2 § gäller totalförsvarsplikt för varje svensk medborgare från början av det kalenderår när han eller hon fyller sexton år till slutet av det kalenderår när han eller hon fyller sjuttio år. Totalförsvarsplikten gäller också under motsvarande tid för var och en som utan att vara svensk medborgare är bosatt i Sverige. Enligt 3 § 2 är en totalförsvarspliktig skyldig att tjänstgöra inom totalförsvaret i den omfattning som hans eller hennes kroppskrafter och hälsotillstånd tillåter. Sådan tjänstgöring fullgörs som värnplikt, civilplikt eller allmän tjänsteplikt (4 §). Skyldigheten att fullgöra värnplikt omfattar endast män som är svenska medborgare och gäller från början av det kalenderår när den totalförsvarspliktige fyller nitton år till slutet av det kalenderår när han fyller fyrtiosju år (5 §). Arbete, som inom ramen för den allmänna tjänsteplikten anvisas den som är totalförsvarspliktig, får inte utan att den som tjänstgör samtycker till det vara förenat med bruk av vapen mot annan (6 kap. 2 §).

Artikel 3 b omfattar utnyttjande förmedling eller erbjudande av barn för eller i prostitution, produktion av pornografiska framställningar eller pornografiska framträdanden. Förbudet kan anses ha sin motsvarighet i de svenska regler som behandlas nedan.

I vissa fall kan brottsbalkens bestämmelser om t.ex. människorov (4 kap. 1 §) eller försättande i nödläge (4 kap. 3 §) bli tillämpliga.

Det finns dock också straffbestämmelser som täcker handlingar som avses i konventionens *artikel 3 b*, även om något tvång inte har förekommit. De finns främst i 6 kap. 4 § och 7–10 §§ och 16 kap. 10 a § brottsbalken.

Enligt 6 kap. 4 § brottsbalken kan den som har sexuellt umgänge med barn under 15 år dömas för sexuellt utnyttjande av underårig. Enligt 6 kap. 7 § första stycket är det också i annat fall straffbart att sexuellt beröra barn under 15 år eller förmå barnet att företa eller medverka i någon handling med sexuell innebörd.

Enligt 6 kap. 7 § andra stycket är det vidare straffbart att genom tvång, förledande eller annan otillbörlig påverkan förmå någon som har fyllt 15 men inte 18 år att företa eller medverka i handling med sexuell innebörd om handlingen är ett led i framställning av pornografisk bild eller utgör en posering i annat fall än när det är fråga om framställning av en bild. En medverkan som i alla avseenden är frivillig faller dock utanför bestämmelsens tillämpningsområde. Om t.ex. betalning utlovats torde dock normalt kravet på att någon förmåtts medverka vara uppfyllt. Enligt 16 kap. 10 a § brottsbalken är i princip all befattningsmed barnpornografi kriminaliserad. Bestämmelsen träffar sålunda bl.a. framställning av barnpornografiska bilder. I bestämmelsen avses med barn en person vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som, när det framgår av bilden och omständigheterna kring den, är under 18 år.

Främjande och otillbörligt ekonomiskt utnyttjande av annans prostitution är straffbart som koppleri eller grovt koppleri (6 kap. 8 och 9 §§ brottsbalken). Den som genom att utlova eller ge ersättning skaffar eller söker skaffa sig tillfälligt sexuellt umgänge med någon som är under 18 år kan dömas för förförelse av ungdom (6 kap. 10 § brottsbalken).

Utöver bestämmelserna i brottsbalken finns det annan lagstiftning, som kan vara tillämplig när underåriga har sexuellt umgänge mot ersättning eller utför sexuell posering.

Enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) får en minderårig inte anlitas till eller utföra arbete på sätt som medför risk för skadlig inverkan för den minderåriges hälsa eller utveckling (5 kap. 3 § första stycket). Med minderårig avses den som inte har fyllt 18 år (5 kap. 1 §). Anlitande av minderårig för posering på sexklubb strider alltså mot nämnda lag. Detsamma gäller om barn under 18 år utnyttjas som fotomodeller för pornografiskt material eller anlitas på massageinstitut eller poseringsateljéer. Arbetsmiljöverket har möjlighet att ingripa med föreläggande eller förbud i fall då en minderårig har arbetsuppgifter av sådant slag som avses i 5 kap. 3 § (7 kap. 7 §). Den som bryter mot ett sådant föreläggande eller förbud kan dömas till böter eller fängelse i högst ett år (8 kap. 1 §).

Med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) kan samhället ingripa med tvångsåtgärder bl.a. om den unge

utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom socialt nedbrytande beteende, såsom då den unge uppträder på sexklubb eller befinner sig i prostitution (3 §). Enligt LVU kan vård beredas även för den som fyllt 18 men inte 20 år, om en sådan vård med hänsyn till den unges behov och personliga förhållanden i övrigt är lämpligare än någon annan vård och det kan antas att en behövlig vård inte kan ges med den unges samtycke (1 § andra stycket).

Även polisen kan ingripa då unga personer exempelvis poserar på sexklubb eller förekommer i gatuprostitution. Polis kan med stöd av polislagen (1984:387) omhänderta en person som kan antas vara under 18 år om han eller hon anträffas under förhållanden som uppenbarligen innebär överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes hälsa och utveckling (12 §).

Förbudet mot sådana former av barnarbete som anges i artikel 3 c

Artikel 3 c omfattar utnyttjande, förmedling eller erbjudande av barn till olagliga handlingar som drogtillverkning och narkotikahandel. Narkotikastrafflagen (1968:64) torde täcka handlingar som avses i denna artikel och som har anknytning till illegal framställning och försäljning av narkotika.

Förbudet mot sådana former av barnarbete som anges i artikel 3 d

Artikel 3 d omfattar sådant arbete som genom sin karaktär eller på grund av omständigheter under vilka det utförs kan vara skadligt för barns hälsa, säkerhet eller moral.

Bestämmelser motsvarande förbudet i artikel 3 d finns framför allt i arbetsmiljölagen (1977:1160) 5 kap. Minderåriga och i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om minderåriga (AFS 1996:1), vilka innehåller särskilda regler till skydd för den som inte fyllt 18 år. AFS 1996:1 innehåller i två bilagor dels en förteckning över vissa riskfyllda arbetsuppgifter som är förbjudna med vissa undantag, dels en förteckning över vissa arbetsuppgifter som är helt förbjudna.

Detta regelverk, men också barnarbetet i Sverige i historiskt perspektiv, belyses i en promemoria, upprättad inom Arbetarskyddsstyrelsen (nu Arbetsmiljöverket), om Barn och arbete i arbetsmiljölagstiftningen.

Arbetsmiljölagen är inte tillämplig på fartygsarbete. För arbete som utförs ombord på fartyg gäller sjömanslagen (1973:282), fartygssäkerhetslagen (1988:49) och lagen (1998:958) om vilotid för sjömän. Särskilda bestämmelser om minimiålder finns i sjömanslagen 45 §, fartygssäkerhetslagen 6 kap. 10 a § och 7 kap 3 § samt i 5 § lagen om vilotid för sjömän.

Det kan tilläggas att enligt 9 kap. 1 § föräldrabalken (FB) får den som är under 18 år inte själv ingå avtal. Undantagsvis får det dock förekomma med stöd av lag. I 6 kap. 12 § stadgas att barn får ingå avtal om anställning eller annat arbete, men endast om vårdnadshavaren samtycker till avtalet. Barnet får själv säga upp avtalet och, om barnet fyllt 16 år, utan nytt samtycke avtala om annat arbete av liknande art. Barnet eller vårdnadshavaren får säga upp avtalet med omedelbar verkan, om det behövs

med hänsyn till barnets hälsa, utveckling eller skolgång. Har vårdnadshavaren sagt upp avtalet av detta skäl får barnet inte därefter träffa ett nytt avtal utan vårdnadshavarens samtycke.

Sammanfattande bedömning

Den nya ILO-konventionen (nr 182) om de värsta formerna av barnarbete kompletterar konventionen (nr 138) om minimiålder för tillträde till arbete. Konventionen tar en utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter och kan uppfattas som en precisering av dess artikel 32.1 – på samma sätt som konventionen nr 138 är en precisering av bestämmelserna i FN-konventionens artikel 32.2. FN:s barnkonvention har fått en egen komplettering genom ovan nämnda tilläggsprotokoll. Regeringen finner det viktigt att dessa instrument ses i ett sammanhang. Konventionen nr 182 trädde i kraft den 19 november år 2000 och har därmed kommit att räknas till och följas upp som en av ILO:s centrala rättighetskonventioner (fundamental ILO Conventions) som åberopas i den i avsnitt 6 behandlade deklARATIONEN om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet.

Regeringen finner det angeläget att Sverige snarast ratificerar 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete.

Rikspolisstyrelsen har anfört att bestämmelsen i 6 kap. 7 § andra stycket brottsbalken möjligen kan anses strida mot konventionen såvitt avser ”helt frivillig medverkan” av barn som har fyllt 15 men inte 18 år i en handling av sexuell innebörd, om handlingen är ett led i framställning av pornografisk bild eller utgör posering i annat fall. Konventionens art. 3 b omfattar dock, såvitt nu är i fråga, utnyttjande, förmedling eller erbjudande av barn för eller i produktion av pornografiska framställningar eller pornografiska framträdanden. Enligt regeringens bedömning innebär gällande svensk lagstiftning (främst 6 kap. 7 § andra stycket och 16 kap. 10 a § brottsbalken samt arbetsmiljölagens bestämmelser) förbud mot sådant utnyttjande, förmedling eller erbjudande av barn i pornografiska sammanhang som avses i konventionens art. 3 b också då barnen är över 15 år.

Det kan dock i sammanhanget nämnas att 1998 års parlamentariskt sammansatta sexualbrottskommitté i betänkandet SOU 2001:14 Sexualbrotten; Ett ökat skydd för den sexuella integriteten och angränsande frågor har föreslagit en ytterligare förstärkning av det straffrättsliga skyddet för ungdomar mot att användas i sexuell posering.

Såvitt angår de i artikel 5 föreskrivna mekanismerna finner regeringen att sådana finns i Arbetarskyddsstyrelsen, Sjöfartsverket m.fl. myndigheter. Även ILO-kommittén kan anses vara en sådan mekanism.

Barnombudsmannen (BO) skall enligt lagen (1993:335) om Barnombudsman bevaka frågor som angår barns och ungdomars rättigheter och intressen. Ombudsmannen skall särskilt uppmärksamma att lagar och andra författningar stämmer överens med Sveriges åtaganden enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. BO kan vara en sådan myndighet som förutses i konventionens artikel 7.3.

I konventionens artikel 8 åläggs medlemsstaterna att biträda varandra i genomförandet av konventionen genom intensifierat internationellt samarbete och tekniskt bistånd. I rekommendationen, punkterna 11 och 16, preciseras att sådant samarbete bör gälla såväl rättsligt samarbete som

informationsutbyte och stöd för social och ekonomisk utveckling, program för fattigdomsbekämpning och allmän utbildning. Som remissvaren visar har Sverige aktiviteter av sådant slag.

Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att Sverige utan lagändringar kan leva upp till de krav som anges i konventionen och därför kan och bör ratificera den nu.

6 ILO:s deklARATION OM GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER OCH RÄTTIGHETER I ARBETSLIVET

Internationella arbetskonferensen antog – efter intensiva förhandlingar i det för ämnet upprättade utskottet – i juni 1998 en deklARATION om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet samt riktlinjer för dess uppföljning.

Det viktigaste elementet i deklARATIONEN är punkten 2 som fastslår att alla ILO:s medlemsländer genom sitt medlemskap i ILO och sin anslutning till ILO:s stadga (the Constitution) har en förpliktelse att respektera, främja och genomföra de grundläggande rättigheter som är tema för ILO:s grundläggande rättighetskonventioner (core labour standards). Dessa rättigheter omfattar

- föreningsfrihet och organisationsrätt och erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar,

- avskaffande av alla former av tvångsarbete,

- avskaffande av barnarbete, och

- avskaffande av diskriminering i arbetslivet.

De konventioner som åsyftas i punkten 1.b) – till vilka även hänvisades i slutdokumentet från FN:s sociala toppmöte i Köpenhamn 1995 – är

- nr 87, om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten,

- nr 98, om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten,

- nr 29, om tvångs- eller obligatoriskt arbete,

- nr 105, om avskaffande av tvångsarbete,

- nr 138, om minimiålder för arbete,

- nr 100, om lika lön (mellan män och kvinnor), och

- nr 111, om diskriminering (anställning och yrkesutövning).

I och med ikraftträdandet av konventionen (nr 182) om de värsta formerna av barnarbete har även denna kommit att räknas till de åsyftade konventionerna.

De länder som ratificerat respektive konvention har därmed åtagit sig att respektera inte bara de grundläggande principerna omfattade av konventionerna utan konventionerna till sitt fulla innehåll. Sverige har ratificerat de sju förstnämnda konventionerna. Godkännande av konventionen nr 182 föreslås i denna proposition.

Bilagan till deklARATIONEN, som är en integrerad och viktig del av deklARATIONEN, innehåller riktlinjer för dess uppföljning. Detaljbesluten lämnas till ILO:s styrelse (Governing Body).

I punkten I. 2. betonas att syftet är att främja tillämpningen av de åberopade grundläggande rättigheterna. Det är inte fråga om ett nytt övervakningsmaskineri utan snarare ett utvidgat utnyttjande av existerande

möjligheter att införskaffa information genom s.k. artikel 19-rapporter (ILO:s stadga). Det tekniska biståndets betydelse poängteras.

Uppföljningen kommer att ske dels i en *Annual review*, dels i en *Global report*.

ILO:s styrelse har fattat följande beslut beträffande den konkreta uppföljningen:

– *Annual review*: En årlig redogörelse utarbetas av en rådgivande expertgrupp med stöd av Internationella arbetsbyrån (the Office) på grundval av information (artikel 19-rapporter) som begärs in från samtliga medlemsländer som inte ratificerat ifrågavarande konventioner. Redogörelsen diskuteras i ILO:s styrelse, vid vårmötena, med början i mars år 2000. Annual review – och styrelsens diskussion – rör samtliga aktuella rättigheter.

– *Global report*: Även Global report skall utarbetas årligen men avse endast ett av de fyra rättighetsområdena. Rapporten föreläggs Internationella arbetskonferensen, i juni varje år, som en del av generaldirektörens rapport. En uppföljning sker därefter på styrelsens novembermöte. Underlaget till denna rapport är dels den information som inhämtas genom artikel 19-rapporter för Annual review, dels information genom s.k. artikel 22-rapporter om tillämpningen av ratificerade konventioner, dels annan information som Internationella arbetsbyrån har till sitt förfogande. Den första rapporten, år 2000, rörde föreningsfriheten och den kollektiva organisations- och förhandlingsrätten, den andra rapporten, år 2001, kommer att behandla avskaffande av tvångsarbete, den tredje rapporten, år 2002, avskaffande av barnarbete och den fjärde rapporten, år 2003, avskaffande av diskriminering, varefter fortsättning följer år 2004-07 i samma turordning.

Convention (No. 181) concerning Private Employment Agencies

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Eighty-fifth Session on 3 June 1997, and

Noting the provisions of the Fee-Charging Employment Agencies Convention (Revised), 1949, and

Being aware of the importance of flexibility in the functioning of labour markets, and

Recalling that the International Labour Conference at its 81st Session, 1994, held the view that the ILO should proceed to revise the Fee-Charging Employment Agencies Convention (Revised), 1949, and

Considering the very different environment in which private employment agencies operate, when compared to the conditions prevailing when the above-mentioned Convention was adopted, and

Recognizing the role which private employment agencies may play in a well-functioning labour market, and

Recalling the need to protect workers against abuses, and

Recognizing the need to guarantee the right to freedom of association and to promote collective bargaining and social dialogue as necessary components of a well-functioning industrial relations system, and

Noting the provisions of the Employment Service Convention, 1948, and

Recalling the provisions of the Forced Labour Convention, 1930,

ILO:s konvention (nr 181) om privat arbetsförmedling

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där den 3 juni 1997 till sitt åttiofemte möte,

uppmärksammar bestämmelserna i 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad),

är medveten om betydelsen av flexibilitet när det gäller arbetsmarknadens funktion,

erinrar om att Internationella arbetskonferensen under sitt åttioförsta möte 1994 ansåg att Internationella arbetsorganisationen skulle påbörja en revidering av 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad),

anser att de helt annorlunda omständigheter som privata arbetsförmedlingar arbetar under jämfört med de förhållanden som rådde när den ovannämnda konventionen antogs,

erkänner den roll som privata arbetsförmedlingar kan ha på en väl fungerande arbetsmarknad,

erinrar om behovet av att skydda arbetstagarna mot otillbörligt utnyttjande,

erkänner behovet av att säkerställa rätten till föreningsfrihet och att främja kollektiva förhandlingar och en social dialog som nödvändiga element i ett väl fungerande samarbete mellan parterna på arbetsmarknaden,

uppmärksammar bestämmelserna i 1948 års konvention om den offentliga arbetsförmedlingen,

erinrar om bestämmelserna i 1930 års konvention om tvångs-

the Freedom of Association and the Protection of the Right to Organise Convention, 1948, the Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949, the Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958, the Employment Policy Convention, 1964, the Minimum Age Convention, 1973, the Employment Promotion and Protection against Unemployment Convention, 1988, and the provisions relating to recruitment and placement in the Migration for Employment Convention (Revised), 1949, and the Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention, 1975, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the revision of the Fee-Charging Employment Agencies Convention (Revised), 1949, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts, this nineteenth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-seven, the following Convention, which may be cited as the Private Employment Agencies Convention, 1997:

Article 1

1. For the purpose of this Convention the term "private employment agency" means any natural or legal person, independent of the public authorities, which provides one or more of the following labour market services:

(a) services for matching offers of and applications for employment, without the private employment agency becoming a party to the employment relationships

eller obligatoriskt arbete, 1948 års konvention om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1949 års konvention om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1958 års konvention om diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning, 1964 års konvention om sysselsättningspolitik, 1973 års konvention om minimiålder för tillträde till arbete, 1988 års konvention om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet samt om bestämmelserna som gäller rekrytering och arbetsförmedling i 1949 års konvention om migrerande arbetare (reviderad) och 1975 års konvention om migrerande arbetstagare (tilläggsbestämmelser),

har beslutat att anta vissa förslag om revidering av 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad), en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en internationell konvention, och

antar denna dag, den 19 juni 1997 följande konvention, som kan kallas 1997 års konvention om privat arbetsförmedling.

Artikel 1

1. Med "privat arbetsförmedling" avses i denna konvention varje av offentlig myndighet oavhängig fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en eller flera av följande arbetsmarknadstjänster:

a) tjänster för sammankoppling av utbud och efterfrågan av arbetstillfällen utan att den privata arbetsförmedlingen för den skall bli part i det arbetsförhållande som kan

which may arise therefrom;

(b) services consisting of employing workers with a view to making them available to a third party, who may be a natural or legal person (referred to below as a "user enterprise") which assigns their tasks and supervises the execution of these tasks;

(c) other services relating to job-seeking, determined by the competent authority after consulting the most representative employers and workers organizations, such as the provision of information, that do not set out to match specific offers of and applications for employment.

2. For the purpose of this Convention, the term "workers" includes jobseekers.

3. For the purpose of this Convention, the term "processing of personal data of workers" means the collection, storage, combination, communication or any other use of information related to an identified or identifiable worker.

Article 2

1. This Convention applies to all private employment agencies.

2. This Convention applies to all categories of workers and all branches of economic activity. It does not apply to the recruitment and placement of seafarers.

3. One purpose of this Convention is to allow the operation of private employment agencies as well as the protection of the workers using their services, within the framework of its provisions.

4. After consulting the most representative organizations of employers and workers concerned, a Member may:

(a) prohibit, under specific cir-

uppstå härigenom,

b) tjänster som består i att anställa arbetstagare i syfte att göra dem tillgängliga för tredje part, som kan vara en fysisk eller juridisk person (nedan kallad uppdragsgivare) som anger de arbetsuppgifter som skall utföras och övervakar att de blir utförda,

c) andra tjänster som gäller sökande efter arbete och som fastställts av behörig myndighet efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, som till exempel att tillhandahålla information utan att för den skull syfta till att sammanföra utbud och efterfrågan av särskilda arbetstillfällen.

2. Med "arbetstagare" avses i denna konvention även arbetsökande.

3. Med "behandling av arbetstagarpersonuppgifter" avses i denna konvention inhämtning, lagring, samkörning, spridning eller varje annan användning av information som gäller en identifierad eller identifierbar arbetstagare.

Artikel 2

1. Denna konvention gäller alla privata arbetsförmedlingar.

2. Denna konvention gäller alla kategorier av arbetstagare och alla ekonomiska verksamhetsområden. Den är inte tillämplig på rekrytering och förmedling av sjömän.

3. Ett syfte med denna konvention är såväl att tillåta privata arbetsförmedlingar att bedriva verksamhet som att skydda de arbetstagare som använder sig av deras tjänster, inom ramen för konventionens bestämmelser.

4. En medlemsstat kan, efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna,

a) förbjuda privata arbetsför-

cumstances, private employment agencies from operating in respect of certain categories of workers or branches of economic activity in the provision of one or more of the services referred to in Article 1, paragraph 1;

(b) exclude, under specific circumstances, workers in certain branches of economic activity, or parts thereof, from the scope of the Convention or from certain of its provisions, provided that adequate protection is otherwise assured for the workers concerned.

5. A Member which ratifies this Convention shall specify, in its reports under article 22 of the Constitution of the International Labour Organization, any prohibition or exclusion of which it avails itself under paragraph 4 above, and give the reasons therefor.

Article 3

1. The legal status of private employment agencies shall be determined in accordance with national law and practice, and after consulting the most representative organizations of employers and workers.

2. A Member shall determine the conditions governing the operation of private employment agencies in accordance with a system of licensing or certification, except where they are otherwise regulated or determined by appropriate national law and practice.

Article 4

Measures shall be taken to ensure that the workers recruited by private employment agencies providing the services referred to in Arti-

medlingar att, under vissa omständigheter, bedriva verksamhet beträffande vissa kategorier av arbetstagare eller ekonomiska verksamhetsområden när det gäller att tillhandahålla en eller flera av de tjänster som omnämns i artikel 1.1,

b) under vissa omständigheter utesluta arbetstagare inom vissa grenar av ekonomisk verksamhet, eller delar av dessa, från konventionens verksamhetsområde eller från vissa av dess bestämmelser, förutsatt att tillräckligt skydd tillförsäkras de berörda arbetstagarna på annat sätt.

5. En medlemsstat som ratificerar denna konvention skall i sina rapporter i enlighet med artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens stadga redovisa varje förbud eller uteslutning som den åberopar enligt artikel 4 ovan och ange orsaken därtill.

Artikel 3

1. De privata arbetsförmedlingarnas rättsliga ställning skall fastställas i enlighet med nationell lag och praxis och efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna.

2. En medlemsstat skall fastställa villkoren för de privata arbetsförmedlingarnas verksamhet i enlighet med ett licens- eller certifieringssystem, förutom i de fall då de regleras eller beslutas på annat sätt genom tillämplig nationell lag och praxis.

Artikel 4

Åtgärder skall vidtas för att säkerställa att de arbetstagare som rekryteras genom privata arbetsförmedlingar som tillhandhåller de

cle 1 are not denied the right to freedom of association and the right to bargain collectively.

tjänster som avses i artikel 1 inte förvägras rätten till föreningsfrihet och rätten till kollektiva förhandlingar.

Article 5

1. In order to promote equality of opportunity and treatment in access to employment and to particular occupations, a Member shall ensure that private employment agencies treat workers without discrimination on the basis of race, colour, sex, religion, political opinion, national extraction, social origin, or any other form of discrimination covered by national law and practice, such as age or disability.

2. Paragraph 1 of this Article shall not be implemented in such a way as to prevent private employment agencies from providing special services or targeted programmes designed to assist the most disadvantaged workers in their jobseeking activities.

Article 6

The processing of personal data of workers by private employment agencies shall be:

(a) done in a manner that protects this data and ensures respect for workers' privacy in accordance with national law and practice;

(b) limited to matters related to the qualifications and professional experience of the workers concerned and any other directly relevant information.

Article 7

1. Private employment agencies

Artikel 5

1. För att främja att lika möjligheter och lika behandling ges vad gäller tillgång till arbetstillfällena och till särskilda yrken skall en medlemsstat säkerställa att privata arbetsförmedlingar behandlar arbetstagare utan diskriminering på grund av ras, hudfärg, kön, religion, politisk åskådning, nationell tillhörighet, socialt ursprung, eller varje annan form av diskriminering som täcks av nationell lag och praxis, såsom ålder eller funktionshinder.

2. Punkt 1 i denna artikel skall inte tillämpas så att den hindrar privata arbetsförmedlingar att tillhandahålla särskilda tjänster eller målinriktade program som är avsedda att hjälpa de mest missgynnade arbetstagarna i deras sökande efter arbete.

Artikel 6

De privata arbetsförmedlingarnas behandling av arbetstagarnas personuppgifter skall

a) ske på sådant sätt att dessa uppgifter skyddas och att respekten för arbetstagarnas privatliv säkerställs, i enlighet med nationell lag och praxis,

b) begränsas till ärenden som gäller de berörda arbetstagarnas kvalifikationer och yrkeserfarenhet och till alla övriga upplysningar som har direkt betydelse för ärendet.

Artikel 7

1. Privata arbetsförmedlingar skall

shall not charge directly or indirectly, in whole or in part, any fees or costs to workers.

2. In the interest of the workers concerned, and after consulting the most representative organizations of employers and workers, the competent authority may authorize exceptions to the provisions of paragraph 1 above in respect of certain categories of workers, as well as specified types of services provided by private employment agencies.

3. A Member which has authorized exceptions under paragraph 2 above shall, in its reports under article 22 of the Constitution of the International Labour Organization, provide information on such exceptions and give the reasons therefor.

Article 8

1. A Member shall, after consulting the most representative organizations of employers and workers, adopt all necessary and appropriate measures, both within its jurisdiction and, where appropriate, in collaboration with other Members, to provide adequate protection for and prevent abuses of migrant workers recruited or placed in its territory by private employment agencies. These shall include laws or regulations which provide for penalties, including prohibition of those private employment agencies which engage in fraudulent practices and abuses.

2. Where workers are recruited in one country for work in another, the Members concerned shall consider concluding bilateral agreements to prevent abuses and fraudulent practices in recruitment,

varken direkt eller indirekt, helt eller delvis, ta ut några avgifter eller andra kostnader hos arbetstagarna.

2. När det är av betydelse för de berörda arbetstagarna, och efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, kan vederbörlig myndighet tillåta undantag från bestämmelserna i punkt 1 ovan med avseende på vissa kategorier av arbetstagare och särskilda slag av tjänster som erbjuds av privata arbetsförmedlingar.

3. En medlemsstat som har medgivit undantag enligt punkt 2 ovan skall i sina rapporter i enlighet med artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens stadga upplysa om sådana undantag och ange orsaken därtill.

Artikel 8

1. En medlemsstat skall, efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, vidta alla nödvändiga och lämpliga åtgärder, såväl inom sin jurisdiktion som, när det är lämpligt, i samarbete med andra medlemsstater, för att tillhandahålla lämpligt skydd för och förhindra otillbörligt utnyttjande av migrerande arbetstagare som rekryteras eller förmedlas inom dess territorium av privata arbetsförmedlingar. Dessa åtgärder skall omfatta lagar och bestämmelser som föreskriver straffpåföljd, inbegripet förbud mot privata arbetsförmedlingar som ägnar sig åt bedrägligt handlande eller otillbörligt utnyttjande.

2. När arbetstagare rekryteras i ett land för att arbeta i ett annat land skall de berörda medlemsstaterna överväga att ingå bilaterala avtal för att förhindra otillbörligt utnyttjande och bedräglig verk-

placement and employment.

samhet i samband med rekrytering, förmedling och anställning.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 1

Article 9

A Member shall take measures to ensure that child labour is not used or supplied by private employment agencies.

Artikel 9

En medlemsstat skall vidta åtgärder för att säkerställa att barnarbete varken används eller förmedlas av privata arbetsförmedlingar.

Article 10

The competent authority shall ensure that adequate machinery and procedures, involving as appropriate the most representative employers' and workers' organizations, exist for the investigation of complaints, alleged abuses and fraudulent practices concerning the activities of private employment agencies.

Artikel 10

Den behöriga myndigheten skall säkerställa att det finns lämpliga mekanismer och förfaringsätt, som, när så är lämpligt, skall inbegripa deltagande av de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, för att undersöka klagomål, påstått otillbörligt utnyttjande och bedrägligt handlande i samband med privata arbetsförmedlingars verksamhet.

Article 11

A Member shall, in accordance with national law and practice, take the necessary measures to ensure adequate protection for the workers employed by private employment agencies as described in Article 1, paragraph 1(b) above, in relation to:

Artikel 11

En medlemsstat skall, i enlighet med nationell lag och praxis, vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa lämpligt skydd för de arbetstagare som anställs genom privata arbetsförmedlingar i enlighet med artikel 1.1 b ovan, när det gäller

- (a) freedom of association;
- (b) collective bargaining;
- (c) minimum wages;
- (d) working time and other working conditions;
- (e) statutory social security benefits;
- (f) access to training;
- (g) occupational safety and health;
- (h) compensation in case of occupational accidents or diseases;
- (i) compensation in case of insolvency and protection of workers' claims;
- (j) maternity protection and

- a) föreningsfrihet
- b) kollektiva förhandlingar
- c) minimilöner
- d) arbetstid och andra arbetsvillkor
- e) lagstadgade sociala förmåner
- f) tillgång till utbildning
- g) arbetarskydd
- h) ersättning vid arbetsskada eller yrkessjukdom
- i) ersättning vid insolvens och skydd för arbetstagarnas krav
- j) skydd och förmåner vid ha-

benefits, and parental protection and benefits.

vandeskap och barnsbörd samt föräldraskydd och föräldraförmåner.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 1

Article 12

A Member shall determine and allocate, in accordance with national law and practice, the respective responsibilities of private employment agencies providing the services referred to in paragraph 1(b) of Article 1 and of user enterprises in relation to:

- (a) collective bargaining;
- (b) minimum wages;
- (c) working time and other working conditions;
- (d) statutory social security benefits;
- (e) access to training;
- (f) protection in the field of occupational safety and health;
- (g) compensation in case of occupational accidents or diseases;
- (h) compensation in case of insolvency and protection of workers' claims;
- (i) maternity protection and benefits, and parental protection and benefits.

Artikel 12

En medlemsstat skall, i enlighet med nationell lag och praxis, besluta om och fördela det ansvar som skall åligga de privata arbetsförmedlingarna som förmedlar de tjänster som omnämns i artikel 1.1 b och uppdragsgivarna vad beträffar

- a) kollektiva förhandlingar,
- b) minimilöner,
- c) arbetstid och andra arbetsvillkor,
- d) lagstadgade sociala förmåner,
- e) tillgång till utbildning,
- f) tillsyn inom området för arbetarskydd,
- g) ersättning vid yrkesskada eller yrkessjukdom,
- h) ersättning vid insolvens och skydd för arbetstagarnas krav,
- i) skydd och förmåner vid havandeskap och barnsbörd samt föräldraskydd och föräldraförmåner.

Article 13

1. A Member shall, in accordance with national law and practice and after consulting the most representative organizations of employers and workers, formulate, establish and periodically review conditions to promote cooperation between the public employment service and private employment agencies.

2. The conditions referred to in paragraph 1 above shall be based on the principle that the public authorities retain final authority for:

- (a) formulating labour market

Artikel 13

1. En medlemsstat skall, i enlighet med nationell lag och praxis och efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, utforma, upprätta och med jämna mellanrum se över villkoren för att främja samarbetet mellan den offentliga och den privata arbetsförmedlingen.

2. De villkor som avses i punkt 1 ovan skall grundas på principen att de offentliga myndigheterna skall behålla den slutgiltiga bestämmanderätten att

- a) utforma arbetsmarknads-

policy;

(b) utilizing or controlling the use of public funds earmarked for the implementation of that policy.

3. Private employment agencies shall, at intervals to be determined by the competent authority, provide to that authority the information required by it, with due regard to the confidential nature of such information:

(a) to allow the competent authority to be aware of the structure and activities of private employment agencies in accordance with national conditions and practices;

(b) for statistical purposes.

4. The competent authority shall compile and, at regular intervals, make this information publicly available.

Article 14

1. The provisions of this Convention shall be applied by means of laws or regulations or by any other means consistent with national practice, such as court decisions, arbitration awards or collective agreements.

2. Supervision of the implementation of provisions to give effect to this Convention shall be ensured by the labour inspection service or other competent public authorities.

3. Adequate remedies, including penalties where appropriate, shall be provided for and effectively applied in case of violations of this Convention.

Article 15

This Convention does not affect more favourable provisions applicable under other international la-

politik,

b) använda eller kontrollera de offentliga medel som är öronmärkta för att genomföra den politiken.

3. Privata arbetsförmedlingar skall, vid tidpunkter som skall beslutas av den behöriga myndigheten, förse denna myndighet med de upplysningar som begärts, med nödvändig hänsyn till sådana upplysningars konfidentiella karaktär,

a) för att låta den behöriga myndigheten få kännedom om privata arbetsförmedlingars uppbyggnad och verksamhet i enlighet med nationella villkor och nationell praxis,

b) för statistiska ändamål.

4. Den behöriga myndigheten skall samla dessa upplysningar och, med jämna mellanrum, göra dem allmänt tillgängliga.

Artikel 14

1. Bestämmelserna i denna konvention skall tillämpas genom lagar och bestämmelser eller på varje annat sätt som överensstämmer med nationell praxis, såsom domstolsbeslut, skiljedom eller kollektivavtal.

2. Övervakning av att bestämmelser genomförs för att ge verkan åt denna konvention ankommer på den för tillsynen över arbetarskyddet ansvariga myndigheten eller annan behörig myndighet.

3. Lämpliga åtgärder, inbegripet sanktioner när så är lämpligt, skall föreskrivas och vederbörligen tillämpas i fall av överträdelse av denna konvention.

Artikel 15

Denna konvention påverkar inte mer gynnsamma bestämmelser i andra ILO-konventioner som är

bour Conventions to workers recruited, placed or employed by private employment agencies.

tillämpliga på arbetstagare som rekryteras, förmedlas eller anställs av privata arbetsförmedlingar.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 1

Article 16

This Convention revises the Fee-Charging Employment Agencies Convention (Revised), 1949, and the Fee-Charging Employment Agencies Convention, 1933.

Artikel 16

Denna konvention reviderar 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer och 1933 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Article 17

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Artikel 17

Ratifikationsdokument avseende denna konvention skall sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

Article 18

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.

2. It shall come into force 12 months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member 12 months after the date on which its ratification has been registered.

Artikel 18

1. Denna konvention skall vara bindande endast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen vilkas ratifikationer har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.

2. Den träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats hos generaldirektören.

3. Därefter träder konventionen i kraft för varje annan medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation har registrerats.

Article 19

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such

Artikel 19

1. En medlemsstat som har ratificerat denna konvention kan säga upp den, sedan tio år har förflutit från den dag då konventionen först träder i kraft, genom en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Sådan uppsägning får

denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 20

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and acts of denunciation communicated by the Members of the Organization.

2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention shall come into force.

Article 21

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations, for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United Nations, full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by the Director-General in accordance with the provisions of the preceding Articles.

inte verkan förrän ett år efter den dag då den har registrerats.

2. Varje medlemsstat som har ratificerat denna konvention och som inte, inom det år som följer på utgången av den i föregående punkt nämnda tioårsperioden, gör bruk av sin uppsägningsrätt enligt denna artikel, kommer att vara bunden för en ny tioårsperiod och kan därefter säga upp konventionen vid utgången av varje tioårsperiod på de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 20

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer och uppsägningar som har tagits emot från organisationens medlemmar.

2. När generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikationen i ordningen, skall han fästa medlemsstaternas uppmärksamhet på den dag då konventionen kommer att träda i kraft.

Artikel 21

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering enligt artikel 102 i Förenta nationernas stadga, lämna Förenta nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om samtliga ratifikationer och uppsägningar som har registrerats hos generaldirektören enligt bestämmelserna i föregående artiklar.

Article 22

At such times as it may consider necessary, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 23

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides –

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall *ipso jure* involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 19 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 24

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

Artikel 22

När Internationella arbetsbyråns styrelse finner det nödvändigt, skall den lämna Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för denna konventions tillämpning och överväga om det finns anledning att föra upp frågan om revidering av konventionen, helt eller delvis, på konferensens dagordning.

Artikel 23

1. Om konferensen antar en ny konvention, varigenom denna konvention helt eller delvis revideras, och den nya konventionen inte föreskriver annat, skall

a) en medlemsstats ratifikation av den nya reviderade konventionen anses i sig innebära omedelbar uppsägning av denna konvention, utan hinder av bestämmelserna i artikel 19 ovan, om och när den nya reviderade konventionen har trätt i kraft,

b) från och med den dag då den nya reviderade konventionen träder i kraft, denna konvention upphöra att vara öppen för ratifikation av medlemsstaterna.

2. Denna konvention skall likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemsstater som har ratificerat den men inte har ratificerat den nya reviderade konventionen.

Artikel 24

De engelska och franska versionerna av denna konventionstext har lika giltighet.

Recommendation (No. 188) concerning Private Employment Agencies

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Eighty-fifth Session on 3 June 1997, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to the revision of the Fee-Charging Employment Agencies Convention (Revised), 1949, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Private Employment Agencies Convention, 1997;

adopts, this nineteenth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-seven, the following Recommendation, which may be cited as the Private Employment Agencies Recommendation, 1997:

I. GENERAL PROVISIONS

1. The provisions of this Recommendation supplement those of the Private Employment Agencies Convention, 1997, (referred to as "the Convention") and should be applied in conjunction with them.

2. (1) Tripartite bodies or organizations of employers and workers should be involved as far as possible in the formulation and implementation of provisions to give effect to the Convention

(2) Where appropriate, national laws and regulations applicable to private employment agencies sho-

ILO:s rekommendation (nr 188) om privat arbetsförmedling

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där den 3 juni 1997 till sitt åttiofemte möte,

har beslutat att anta vissa förslag angående revidering av 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad), en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en rekommendation som kompletterar 1997 års konvention om privat arbetsförmedling, och

antar denna dag, den 19 juni 1997, följande rekommendation, som kan kallas 1997 års rekommendation om privat arbetsförmedling.

I. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1. Bestämmelserna i denna rekommendation utgör ett tillägg till bestämmelserna i 1997 års konvention om privat arbetsförmedling (nedan kallad "konventionen") och bör tillämpas tillsammans med dem.

2. 1) Trepartsorgan eller arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer bör så långt möjligt medverka i utarbetandet och genomförandet av bestämmelserna för att ge verkan åt konventionen.

2) När så är möjligt bör nationella lagar och bestämmelser som är tillämpliga på privata arbetsförmed-

uld be supplemented by technical standards, guidelines, codes of ethics, self-regulatory mechanisms or other means consistent with national practice.

3. Members should, as may be appropriate and practicable, exchange information and experiences on the contributions of private employment agencies to the functioning of the labour market and communicate this to the International Labour Office.

II. PROTECTION OF WORKERS

4. Members should adopt all necessary and appropriate measures to prevent and to eliminate unethical practices by private employment agencies. These measures may include laws or regulations which provide for penalties, including prohibition of private employment agencies engaging in unethical practices.

5. Workers employed by private employment agencies as defined in Article 1.1(b) of the Convention should, where appropriate, have a written contract of employment specifying their terms and conditions of employment. As a minimum requirement, these workers should be informed of their conditions of employment before the effective beginning of their assignment.

6. Private employment agencies should not make workers available to a user enterprise to replace workers of that enterprise who are on strike.

7. The competent authority should combat unfair advertising practices and misleading advertisements, including advertisements for non-existent jobs.

lingar kompletteras med tekniska standarder, riktlinjer, etiska regler, självreglerande mekanismer eller annat som är förenligt med nationell praxis.

3. Medlemsstater bör, i den mån det är möjligt och praktiskt, utbyta information och erfarenheter om de privata arbetsförmedlingarnas bidrag till hur arbetsmarknaden fungerar och meddela detta till Internationella arbetsbyrån.

II. SKYDD AV ARBETS- TAGARNA

4. Medlemsstater bör vidta alla nödvändiga och lämpliga åtgärder för att förhindra och i förekommande fall undanröja att privata arbetsförmedlingar använder sig av oetiska metoder. Dessa åtgärder kan omfatta lagar eller bestämmelser som föreskriver straffpåföljd, inbegripet förbud för privata arbetsförmedlingar som använder sig av oetiska metoder.

5. Arbetstagare som har anställts genom privata arbetsförmedlingar i enlighet med artikel 1.1 b i konventionen bör, där så är möjligt, ha ett skriftligt anställningskontrakt som anger anställningsvillkoren. Som ett lägsta krav bör dessa arbetstagare underrättas om anställningsvillkoren innan de i praktiken tillträder sin anställning.

6. Privata arbetsförmedlingar bör inte förmedla arbetstagare till en uppdragsgivare för att hos denna uppdragsgivare ersätta arbetstagare som är i strejk.

7. Den behöriga myndigheten bör bekämpa otillåten och vilseledande annonsering, inbegripet annonsering om icke existerande arbeten.

8. Private employment agencies should:

(a) not knowingly recruit, place or employ workers for jobs involving unacceptable hazards or risks or where they may be subjected to abuse or discriminatory treatment of any kind;

(b) inform migrant workers, as far as possible in their own language or in a language with which they are familiar, of the nature of the position offered and the applicable terms and conditions of employment.

9. Private employment agencies should be prohibited, or by other means prevented, from drawing up and publishing vacancy notices or offers of employment in ways that directly or indirectly result in discrimination on grounds such as race, colour, sex, age, religion, political opinion, national extraction, social origin, ethnic origin, disability, marital or family status, sexual orientation or membership of a workers' organization.

10. Private employment agencies should be encouraged to promote equality in employment through affirmative action programmes.

11. Private employment agencies should be prohibited from recording, in files or registers, personal data which are not required for judging the aptitude of applicants for jobs for which they are being or could be considered.

12. (1) Private employment agencies should store the personal data of a worker only for so long as it is justified by the specific purposes for which they have been collected, or so long as the worker wishes to remain on a list of potential job candidates.

(2) Measures should be taken to ensure that workers have access to all their personal data as processed by automated or electronic systems,

8. Privata arbetsförmedlingar bör
a) inte medvetet rekrytera, förmedla eller anställa arbetstagare för arbeten som innebär oacceptabel fara eller risk eller där de kan utsättas för otillbörligt utnyttjande eller diskriminerande behandling av något slag,

b) underrätta migrerande arbetstagare, så långt möjligt på deras eget språk eller på ett språk som de behärskar, om vilket slags anställning erbjudandet gäller och villkoren för anställningen.

9. Privata arbetsförmedlingar bör förbjudas, eller på annat sätt förhindras, att utarbeta och publicera meddelanden om lediga platser eller anställningserbjudanden på ett sätt som direkt eller indirekt diskriminerar på grund av ras, hudfärg, kön, ålder, religion, politisk åskådning, nationell härkomst, socialt eller etiskt ursprung, funktionshinder, civilstånd eller familjesituation, sexuell läggning eller medlemskap i en arbetstagarorganisation.

10. Privata arbetsförmedlingar bör uppmuntras att främja likställdhet i arbetet genom aktiva handlingsprogram.

11. Privata arbetsförmedlingar bör förbjudas att, i arkiv eller register, föra in personuppgifter som inte krävs för att bedöma sökandenas lämplighet för arbeten för vilka de är eller kan bli aktuella.

12. 1) Privata arbetsförmedlingar bör endast lagra personuppgifter om en arbetstagare så länge som det är berättigat med hänsyn till de särskilda ändamål för vilka de har inhämtats eller så länge som arbetstägaren önskar stå kvar i en förteckning över eventuella arbetssökande.

2) Åtgärder bör vidtas för att säkerställa att arbetstagare får tillgång till alla uppgifter om sin person som behandlats i automatiska eller elek-

or kept in a manual file. These measures should include the right of workers to obtain and examine a copy of any such data and the right to demand that incorrect or incomplete data be deleted or corrected.

(3) Unless directly relevant to the requirements of a particular occupation and with the express permission of the worker concerned, private employment agencies should not require, maintain or use information on the medical status of a worker, or use such information to determine the suitability of a worker for employment.

13. Private employment agencies and the competent authority should take measures to promote the utilization of proper, fair and efficient selection methods.

14. Private employment agencies should have properly qualified and trained staff.

15. Having due regard to the rights and duties laid down in national law concerning termination of contracts of employment, private employment agencies providing the services referred to in paragraph 1(b) of Article 1 of the Convention should not:

(a) prevent the user enterprise from hiring an employee of the agency assigned to it;

(b) restrict the occupational mobility of an employee;

(c) impose penalties on an employee accepting employment in another enterprise.

troniska system eller som förts in i manuella arkiv. Dessa åtgärder bör inbegripa rätten för arbetstagare att erhålla och kontrollera kopior av all sådan information och rätten att begära att felaktig eller ej fullständig information raderas eller rättas.

3) Såvida inte dessa uppgifter står i direkt förhållande till de krav som ställs för att utöva ett visst yrke och den berörda arbetstagarens uttryckliga tillstånd ges bör privata arbetsförmedlingar inte begära, bevara eller använda uppgifter om en arbetstagares hälsotillstånd eller använda sådana uppgifter för att avgöra en arbetstagares lämplighet för en anställning.

13. Privata arbetsförmedlingar och behörig myndighet bör vidta åtgärder för att främja användandet av lämpliga, skäliga och effektiva urvalsmetoder.

14. Privata arbetsförmedlingar bör ha personal som är tillräckligt kvalificerad och utbildad.

15. Med vederbörlig hänsyn till i nationell lag föreskrivna rättigheter och skyldigheter beträffande upphörande av anställningskontrakt bör privata arbetsförmedlingar som tillhandahåller tjänster som anges i artikel 1.1 b i konventionen inte

a) hindra uppdragsgivaren att anställa en arbetstagare som har förmedlats till uppdragsgivaren av arbetsförmedlingen,

b) begränsa en anställds yrkesrörlighet,

c) bestraffa en arbetstagare som tar anställning i ett annat företag.

III. RELATIONSHIP BETWEEN THE PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE AND PRIVATE EMPLOYMENT AGENCIES

16. Cooperation between the public employment service and private employment agencies in relation to the implementation of a national policy on organizing the labour market should be encouraged; for this purpose, bodies may be established that include representatives of the public employment service and private employment agencies, as well as of the most representative organizations of employers and workers.

17. Measures to promote cooperation between the public employment service and private employment agencies could include:

(a) pooling of information and use of common terminology so as to improve transparency of labour market functioning;

(b) exchanging vacancy notices;

(c) launching of joint projects, for example in training;

(d) concluding agreements between the public employment service and private employment agencies regarding the execution of certain activities, such as projects for the integration of the long-term unemployed;

(e) training of staff;

(f) consulting regularly with a view to improving professional practices.

III. FÖRHÅLLANDET MELLAN DEN OFFENTLIGA OCH DEN PRIVATA ARBETSFÖRMEDLINGEN

16. Samarbete mellan den offentliga och den privata arbetsförmedlingen för att genomföra en nationell politik i syfte att organisera arbetsmarknaden bör uppmuntras; för detta ändamål kan organ upprättas som skall bestå av representanter såväl för den offentliga och den privata arbetsförmedlingen som för de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna.

17. Åtgärder för att främja samarbetet mellan den offentliga och den privata arbetsförmedlingen bör omfatta

a) sammanförande av information och användning av gemensam terminologi för att få en bättre översikt över hur arbetsmarknaden fungerar,

b) utbyte av meddelanden om lediga tjänster,

c) lansering av gemensamma projekt, till exempel inom utbildningens område,

d) ingående av avtal mellan den offentliga och den privata arbetsförmedlingen om att genomföra viss verksamhet, som t.ex. projekt för integrering av långtidsarbetslösa,

e) utbildning av personal,

f) regelbundna samråd i syfte att förbättra yrkesmässig praxis.

Recommendation (No. 189) concerning General Conditions to stimulate Job Creation in Small and Medium-Sized Enterprises

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Eighty-sixth Session on 2 June 1998, and

Recognizing the need for the pursuit of the economic, social, and spiritual well-being and development of individuals, families, communities and nations,

Aware of the importance of job creation in small and medium-sized enterprises,

Recalling the resolution concerning the promotion of small and medium-sized enterprises adopted by the International Labour Conference at its 72nd Session, 1986, as well as the Conclusions set out in the resolution concerning employment policies in a global context, adopted by the Conference at its 83rd Session, 1996,

Noting that small and medium-sized enterprises, as a critical factor in economic growth and development, are increasingly responsible for the creation of the majority of jobs throughout the world, and can help create an environment for innovation and entrepreneurship,

Understanding the special value of productive, sustainable and quality jobs,

Recognizing that small and medium-sized enterprises provide the potential for women and other traditionally disadvantaged groups to gain access under better conditions to productive, sustainable and quality employment opportunities,

Convinced that promoting respect for the Forced Labour Convention,

ILO:s rekommendation (nr 189) om allmänna villkor för att främja nya arbetstillfällen i små och medelstora företag

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där den 2 juni 1998 till sitt åttiosjätte möte,

inses behovet av att sträva efter ekonomiskt, socialt och själsligt välbefinnande samt utveckling för enskilda individer, familjer, samhällen och nationer,

är medveten om vikten av att skapa arbetstillfällen i små och medelstora företag,

erinrar om resolutionen om att främja små och medelstora företag, som antogs av Internationella arbetskonferensen vid dess 72:a möte 1986, samt slutsatserna i den resolution om sysselsättningspolitik i ett globalt sammanhang, som antogs av konferensen vid dess 83:e möte 1996,

noterar att små och medelstora företag, som en avgörande faktor för ekonomisk tillväxt och utveckling, i ökande grad står för majoriteten av de nya arbetstillfällen som skapas i världen och kan bidra till att skapa en miljö för förnyelse och företagarganda,

förstår det särskilda värdet av produktiva, varaktiga och kvalitetsmässigt goda arbetstillfällen,

inses att små och medelstora företag erbjuder kvinnor och andra traditionellt missgynnade grupper möjlighet att under bättre förhållanden få tillträde till produktiva, varaktiga och kvalitetsmässigt goda arbeten,

är övertygad om att initiativ för att öka respekten för 1930 års kon-

1930, the Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948, the Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949, the Equal Remuneration Convention, 1951, the Abolition of Forced Labour Convention, 1957, and the Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958, will enhance the creation of quality employment in small and medium-sized enterprises and in particular that promoting respect for the Minimum Age Convention and Recommendation, 1973, will help Members in their efforts to eliminate child labour,

Also convinced that the adoption of new provisions on job creation in small and medium-sized enterprises, to be taken into account together with:

(a) the relevant provisions of other international labour Conventions and Recommendations as appropriate, such as the Employment Policy Convention and Recommendation, 1964, and the Employment Policy (Supplementary Provisions) Recommendation, 1984, the Cooperatives (Developing Countries) Recommendation, 1966, the Human Resources Development Convention and Recommendation, 1975, and the Occupational Safety and Health Convention and Recommendation, 1981; and

(b) other proven ILO initiatives promoting the role of small and medium-sized enterprises in sustainable job creation and encouraging adequate and common application of social protection, including Start and Improve Your Business and other programmes as well as the work of the International Training Centre of the ILO in training and skills enhancement,

vention om tvångs- eller obligatoriskt arbete, 1948 års konvention om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1949 års konvention om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1951 års konvention om lika lön, 1957 års konvention om avskaffande av tvångsarbete, och 1958 års konvention om diskriminering (anställning och yrkesutövning) kommer att främja skapandet av sysselsättning av god kvalitet i små och medelstora företag och i synnerhet att initiativ för att öka respekten för 1973 års konvention och rekommendation om minimiålder kommer att bistå medlemsstaterna i deras ansträngningar att avskaffa barnarbete,

är också övertygad om att antagandet av nya bestämmelser om skapande av arbetstillfällen i små och medelstora företag, som skall beaktas jämte:

(a) relevanta bestämmelser i andra ILO-konventioner och ILO-rekommendationer, då så är lämpligt, såsom 1964 års konvention och rekommendation om sysselsättningspolitik och 1984 års rekommendation om sysselsättningspolitik (tilläggsbestämmelser), 1966 års rekommendation om kooperativa föreningar (utvecklingsländer), 1975 års konvention och rekommendation om utveckling av mänskliga resurser samt 1981 års konvention och rekommendation om arbetarskydd; och

(b) andra erkända ILO-initiativ för att främja små och medelstora företags roll när det gäller att skapa varaktig sysselsättning samt för att stödja tillräcklig och allmän tillämpning av socialt skydd, inklusive 'Se om ditt företag' och andra program såväl som arbetet vid ILO:s Internationella utbildningscenter inom utbildning och kompetensutveckling,

will provide valuable guidance for Members in the design and implementation of policies on job creation in small and medium-sized enterprises,

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to general conditions to stimulate job creation in small and medium-sized enterprises, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation;

adopts this seventeenth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-eight the following Recommendation which may be cited as the Job Creation in Small and Medium-Sized Enterprises Recommendation, 1998.

I. DEFINITION, PURPOSE AND SCOPE

1. Members should, in consultation with the most representative organizations of employers and workers, define small and medium-sized enterprises by reference to such criteria as may be considered appropriate, taking account of national social and economic conditions, it being understood that this flexibility should not preclude Members from arriving at commonly agreed definitions for data collection and analysis purposes.

2. Members should adopt measures which are appropriate to national conditions and consistent with national practice in order to recognize and to promote the fundamental role that small and medium-sized enterprises can play as regards:

- (a) the promotion of full, productive and freely chosen employment;
- (b) greater access to income-

kommer att ge värdefull ledning för medlemsstaterna i utformningen och genomförandet av en politik för att skapa arbetstillfällena i små och medelstora företag,

har beslutat anta vissa förslag angående allmänna villkor för att stimulera till nya arbetstillfällena i små och medelstora företag, en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en rekommendation, och

antar denna dag, den 17 juni 1998, följande rekommendation, som kan kallas 1998 års rekommendation om nya arbetstillfällena i små och medelstora företag.

I. DEFINITION, SYFTE OCH OMFATTNING

1. Medlemsstaterna bör, i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, definiera små och medelstora företag under hänvisning till sådana kriterier som kan anses lämpliga med hänsyn tagen till nationella sociala och ekonomiska förhållanden, förutsatt att denna flexibilitet inte bör hindra medlemsstater att komma fram till gemensamt överenskomna definitioner att användas vid insamling och analys av data.

2. Medlemsstaterna bör besluta om åtgärder som är lämpliga för nationella förhållanden och förenliga med nationell praxis för att erkänna och främja den grundläggande roll som små och medelstora företag kan spela när det gäller:

- a) att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning,
- b) utökat tillträde till inkomst-

earning opportunities and wealth creation leading to productive and sustainable employment;

(c) sustainable economic growth and the ability to react with flexibility to changes;

(d) increased economic participation of disadvantaged and marginalized groups in society;

(e) increased domestic savings and investment;

(f) training and development of human resources;

(g) balanced regional and local development;

(h) provision of goods and services which are better adapted to local market needs;

(i) access to improved quality of work and working conditions which may contribute to a better quality of life, as well as allow large numbers of people to have access to social protection;

(j) stimulating innovation, entrepreneurship, technology development and research;

(k) access to domestic and international markets; and

(l) the promotion of good relations between employers and workers.

3. In order to promote the fundamental role of small and medium-sized enterprises referred to in Paragraph 2, Members should adopt appropriate measures and enforcement mechanisms to safeguard the interests of workers in such enterprises by providing them with the basic protection available under other relevant instruments.

4. The provisions of this Recommendation apply to all branches of economic activity and all types of small and medium-sized enterprises, irrespective of the form of ownership (for example, private and public companies, cooperatives, partnerships, family enterprises, and

möjligheter och möjlighet att bygga upp tillgångar som leder till produktiv och varaktig sysselsättning,

c) hållbar ekonomisk tillväxt och förmåga att reagera med flexibilitet på förändringar,

d) missgynnade och marginaliserade grupperns ökade ekonomiska medverkan i samhället,

e) ökat sparande och ökade investeringar i landet,

f) utbildning och utveckling av mänskliga resurser,

g) balanserad regional och lokal utveckling,

h) produktion av varor och tjänster som är bättre anpassade till lokala marknadsbehov,

i) förbättrad kvalitet vad gäller arbete och arbetsvillkor som kan bidra till bättre livskvalitet samt ge ett stort antal människor tillgång till social trygghet,

j) att stimulera till innovation, entreprenörskap, teknisk utveckling och forskning,

k) tillträde till inhemska och internationella marknader, och

l) att främja goda relationer mellan arbetsgivare och arbetstagare.

3. För att främja små och medelstora företags grundläggande roll, som anges i punkt 2, bör medlemsstaterna besluta om lämpliga åtgärder och mekanismer för kontroll av efterlevnad för att säkra arbetstagarnas intressen i sådana företag genom att tillhandahålla dem det grundläggande skydd som andra relevanta instrument ger tillgång till.

4. Bestämmelserna i denna rekommendation gäller alla sektorer i näringslivet och alla typer av små och medelstora företag, oavsett ägandeform (t. ex. privata och offentliga företag, kooperativ, handelsbolag, familjeföretag och enskilda firmor).

II. POLICY AND LEGAL FRAMEWORK

5. In order to create an environment conducive to the growth and development of small and medium-sized enterprises, Members should:

(a) adopt and pursue appropriate fiscal, monetary and employment policies to promote an optimal economic environment (as regards, in particular, inflation, interest and exchange rates, taxation, employment and social stability);

(b) establish and apply appropriate legal provisions as regards, in particular, property rights, including intellectual property, location of establishments, enforcement of contracts, fair competition as well as adequate social and labour legislation;

(c) improve the attractiveness of entrepreneurship by avoiding policy and legal measures which disadvantage those who wish to become entrepreneurs.

6. The measures referred to in Paragraph 5 should be complemented by policies for the promotion of efficient and competitive small and medium-sized enterprises able to provide productive and sustainable employment under adequate social conditions. To this end, Members should consider policies that:

(1) create conditions which:

(a) provide for all enterprises, whatever their size or type:

(i) equal opportunity as regards, in particular, access to credit, foreign exchange and imported inputs; and

(ii) fair taxation;

(b) ensure the non-discriminatory application of labour legislation, in order to raise the quality of em-

II. POLITISKT OCH JURIDISKT RAMVERK

5. För att skapa en gynnsam miljö för tillväxt och utveckling av små och medelstora företag bör medlemsstaterna:

a) anta och genomföra lämplig skatte-, penning- och arbetsmarknadspolitik som främjar en optimal ekonomisk miljö (i synnerhet vad beträffar inflation, ränte- och valutakurser, beskattning, sysselsättning och social stabilitet),

b) införa och tillämpa lämpliga juridiska bestämmelser i synnerhet vad beträffar egendomsrättigheter, inklusive immateriell egendom, lokalisering av nyetableringar, efterlevnad av kontrakt, lojal konkurrens samt adekvat social- och arbetsmarknadslagstiftning,

c) göra entreprenörskap mer attraktivt genom att undvika politiska och rättsliga åtgärder som missgynnar dem som önskar bli företagare.

6. De åtgärder som hänvisas till i punkt 5 bör kompletteras med en politik som främjar effektiva och konkurrenskraftiga små och medelstora företag, som kan ge produktiv och varaktig sysselsättning under adekvata sociala förhållanden. För detta ändamål bör medlemsstaterna överväga politiska riktlinjer vilka:

1) skapar villkor som:

a) ger alla företag, oavsett storlek eller typ:

(i) lika möjligheter, i synnerhet vad beträffar tillgång till kredit, utländsk valuta och importerade inråsvaror och tjänster; samt

(ii) rättvis beskattning

b) säkerställer icke diskriminerande tillämpning av arbetsmarknadslagstiftning för att höja kvali-

ployment in small and medium-sized enterprises;

(c) promote observance by small and medium-sized enterprises of international labour standards related to child labour;

(2) remove constraints to the development and growth of small and medium-sized enterprises, arising in particular from:

(a) difficulties of access to credit and capital markets;

(b) low levels of technical and managerial skills;

(c) inadequate information;

(d) low levels of productivity and quality;

(e) insufficient access to markets;

(f) difficulties of access to new technologies;

(g) lack of transport and communications infrastructure;

(h) inappropriate, inadequate or overly burdensome registration, licensing, reporting and other administrative requirements, including those which are disincentives to the hiring of personnel, without prejudicing the level of conditions of employment, the effectiveness of labour inspection or the system of supervision of working conditions and related issues;

(i) insufficient support for research and development;

(j) difficulties in access to public and private procurement opportunities;

(3) include specific measures and incentives aimed at assisting and upgrading the informal sector to become part of the organized sector.

7. With a view to the formulation of such policies Members should, where appropriate:

(1) collect national data on the small and medium-sized enterprise sector, covering inter alia quantitative and qualitative aspects of employment, while ensuring that this

teten på sysselsättningen i små och medelstora företag,

c) uppmuntrar små och medelstora företag att respektera internationella arbetsnormer som gäller barnarbete.

2) tar bort hinder för utveckling av små och medelstora företag, som i synnerhet kan uppstå genom:

a) svårigheter att få tillträde till kredit- och kapitalmarknader,

b) låg kompetensnivå inom områdena teknik och företagsledning,

c) otillräcklig information,

d) låga produktivets- och kvalitetsnivåer,

e) otillräckligt tillträde till marknader,

f) svårigheter med tillgång till ny teknik,

g) bristfällig infrastruktur för transporter och kommunikationer,

h) olämpliga, inadekvata eller överdrivet betungande krav vad gäller registrering, tillståndsgivning, rapportering och annan administration, inklusive sådana som är till hinder för att anställa personal, utan att detta menligt inverkar på anställningsvillkor, effektiviteten i yrkesinspektion eller systemet för att övervaka arbetsvillkor och därtill hörande frågor,

i) otillräckligt stöd till forskning och utveckling,

j) svårigheter med tillträde till offentliga och privata upphandlingsmöjligheter.

3) omfattar specifika åtgärder och stimulansåtgärder som är ämnade att hjälpa och uppgradera den informella sektorn till att bli del av den formella sektorn.

7. Med utsikt att utforma en sådan politik bör medlemsstaterna, där så är lämpligt:

1) samla in nationella data om sektorn för små och medelstora företag, bland annat om kvantitativa och kvalitativa sysselsättningsaspekter, samtidigt som man säker-

does not result in undue administrative burdens for small and medium-sized enterprises;

(2) undertake a comprehensive review of the impact of existing policies and regulations on small and medium-sized enterprises, with particular attention to the impact of structural adjustment programmes on job creation;

(3) review labour and social legislation, in consultation with the most representative organizations of employers and workers, to determine whether:

(a) such legislation meets the needs of small and medium-sized enterprises, while ensuring adequate protection and working conditions for their workers;

(b) there is a need for supplementary measures as regards social protection, such as voluntary schemes, cooperative initiatives and others;

(c) such social protection extends to workers in small and medium-sized enterprises and there are adequate provisions to ensure compliance with social security regulations in areas such as medical care, sickness, unemployment, old-age, employment injury, family, maternity, invalidity and survivors' benefits.

8. In times of economic difficulties, governments should seek to provide strong and effective assistance to small and medium-sized enterprises and their workers.

9. In formulating these policies, Members:

(1) may consult, in addition to the most representative organizations of employers and workers, other concerned and competent parties as they deem appropriate;

(2) should take into account other policies in such areas as fiscal and

ställer att detta inte leder till en onödig administrativ börda för små och medelstora företag,

2) vidta en omfattande översyn av befintliga politiska riktlinjers och förordningars inverkan på små och medelstora företag, med särskild betoning på den inverkan struktur- och anpassningsprogram har när det gäller att skapa nya arbetstillfällen,

3) se över arbetsmarknads- och sociallagstiftning, i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, för att fastställa huruvida:

a) sådan lagstiftning motsvarar små och medelstora företags behov och samtidigt säkerställer adekvat skydd och adekvata arbetsvillkor för arbetstagarna,

b) det finns ett behov av ytterligare åtgärder när det gäller socialt skydd, såsom frivilliga system, kooperativa satsningar och andra,

c) sådant socialt skydd utsträcks till att omfatta arbetstagare i små och medelstora företag och det finns adekvata bestämmelser för att säkerställa att man följer socialförsäkringsbestämmelser på områden som sjukvård, ersättning vid sjukdom, arbetslöshet, ålderdom, arbets-skada, moderskap, invaliditet och ersättning till efterlevande samt familjetillägg.

8. I tider av ekonomiska svårigheter, bör regeringar eftersträva att tillhandahålla kraftfullt och effektivt stöd till små och medelstora företag samt deras arbetstagare.

9. I utformningen av denna politik:

1) kan medlemsstaterna, utöver de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, konsultera andra berörda och behöriga parter i förhållande till vad de anser lämpligt,

2) bör medlemsstaterna ta hänsyn till övrig politik på områden som

monetary matters, trade and industry, employment, labour, social protection, gender equality, occupational safety and health and capacity-building through education and training;

(3) should establish mechanisms to review these policies, in consultation with the most representative organizations of employers and workers, and to update them.

III. DEVELOPMENT OF AN ENTERPRISE CULTURE

10. Members should adopt measures, drawn up in consultation with the most representative organizations of employers and workers, to create and strengthen an enterprise culture which favours initiatives, enterprise creation, productivity, environmental consciousness, quality, good labour and industrial relations, and adequate social practices which are equitable. To this end, Members should consider:

(1) pursuing the development of entrepreneurial attitudes, through the system and programmes of education, entrepreneurship and training linked to job needs and the attainment of economic growth and development, with particular emphasis being given to the importance of good labour relations and the multiple vocational and managerial skills needed by small and medium-sized enterprises;

(2) seeking, through appropriate means, to encourage a more positive attitude towards risk-taking and business failure by recognizing their value as a learning experience while at the same time recognizing their impact on both entrepreneurs and workers;

skatte- och penningfrågor, näringspolitik, sysselsättning, arbetsmarknad, socialt skydd, jämställdhet, arbetsmiljö samt kapacitetsuppbyggnad genom praktisk och teoretisk utbildning,

3) bör medlemsstaterna inrätta mekanismer för att granska denna politik, i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, och för att uppdatera den.

III. UTVECKLING AV EN FÖRETAGSKULTUR

10. Medlemsstaterna bör vidta åtgärder, utarbetade i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, för att skapa och stärka en företagskultur som gynnar initiativ, företagsetablering, produktivitet, miljömedvetenhet, kvalitet, goda relationer på arbetsmarknaden och adekvat social praxis som är rättvis. I detta hänseende bör medlemsstaterna överväga:

1) att gynna utvecklingen av företagande, genom systemet och programmen för praktisk och teoretisk utbildning och entreprenörskap kopplade till arbetsplatsbehov och hur man uppnår ekonomisk tillväxt och utveckling, med särskild betoning på vikten av goda relationer mellan arbetsmarknadens parter och de mångahanda yrkes- och företagsledningskvalifikationer som man har behov av i små och medelstora företag,

2) att med lämpliga medel söka uppmuntra till en mer positiv attityd gentemot risktagning och misslyckade företagsförsök genom att erkänna deras värde som en erfarenhet man kan dra lärdom av, samtidigt som man erkänner vilken inverkan de har på företagare och arbetstagare,

(3) encouraging a process of lifelong learning for all categories of workers and entrepreneurs;

(4) designing and implementing, with full involvement of the organizations of employers and workers concerned, awareness campaigns to promote:

(a) respect for the rule of law and workers' rights, better working conditions, higher productivity and improved quality of goods and services;

(b) entrepreneurial role models and award schemes, taking due account of the specific needs of women, and of disadvantaged and marginalized groups.

3) att uppmuntra en livslång inlärningsprocess för alla kategorier av arbetstagare och företagare,

4) att utforma och genomföra, med full medverkan av de berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, medvetandekampanjer för att främja:

a) respekt för lagstyre och arbetstagares rättigheter, bättre arbetsvillkor, högre produktivitet och förbättrad kvalitet på varor och tjänster,

b) rollmodeller och belöningsystem för företagande, med vederbörlig hänsyn tagen till kvinnors specifika behov samt behoven hos missgynnade och marginaliserade grupper.

IV. DEVELOPMENT OF AN EFFECTIVE SERVICE INFRASTRUCTURE

11. In order to enhance the growth, job-creation potential and competitiveness of small and medium-sized enterprises, consideration should be given to the availability and accessibility of a range of direct and indirect support services for them and their workers, to include:

(a) business pre-start-up, start-up and development assistance;

(b) business plan development and follow-up;

(c) business incubators;

(d) information services, including advice on government policies;

(e) consultancy and research services;

(f) managerial and vocational skills enhancement;

(g) promotion and development of enterprise-based training;

(h) support for training in occupational safety and health;

(i) assistance in upgrading the literacy, numeracy, computer compe-

IV. UTVECKLING AV EN EFFEKTIV INFRASTRUKTUR FÖR TJÄNSTER

11. För att öka tillväxten, potentialen för att skapa nya arbetstillfällen samt konkurrensförmågan i små och medelstora företag, bör hänsyn tas till vilka direkta och indirekta stöd-tjänster som existerar eller är tillgängliga för dem och deras arbetstagare, bland annat:

a) hjälp före och under starten av företag och till utveckling av företag,

b) utarbetande och uppföljning av affärsplan,

c) företagskuvöser,

d) informationstjänster, inklusive råd beträffande statlig politik,

e) rådgivnings- och utredningstjänster,

f) höjning av företagslednings- och yrkeskompetens,

g) främjande och utveckling av företagsbaserad utbildning,

h) stöd till arbetsmiljöutbildning,

i) hjälp till att uppgradera läs-, skriv- och räknefärdigheterna, data-

tencies and basic education levels of managers and employees;

(j) access to energy, telecommunications and physical infrastructure such as water, electricity, premises, transportation and roads, provided directly or through private sector intermediaries;

(k) assistance in understanding and applying labour legislation, including provisions on workers' rights, as well as in human resources development and the promotion of gender equality;

(l) legal, accounting and financial services;

(m) support for innovation and modernization;

(n) advice regarding technology;

(o) advice on the effective application of information and communication technologies to the business process;

(p) access to capital markets, credit and loan guarantees;

(q) advice in finance, credit and debt management;

(r) export promotion and trade opportunities in national and international markets;

(s) market research and marketing assistance;

(t) assistance in product design, development and presentation;

(u) quality management, including quality testing and measurement;

(v) packaging services;

(w) environmental management services.

12. As far as possible, the support services referred to in Paragraph 11 should be designed and provided to ensure optimum relevance and efficiency through such means as:

(a) adapting the services and their delivery to the specific needs of small and medium-sized enterprises, taking into account prevail-

kompetensen och grundutbildningen hos företagsledare och anställda,

j) tillgång till energi, telekommunikationer och fysisk infrastruktur såsom vatten, elektricitet, lokaler, transporter och vägar, som tillhandahålls direkt eller genom mellanhänder i den privata sektorn,

k) hjälp att förstå och tillämpa arbetsmarknadslagstiftning, inklusive bestämmelser om rättigheter för arbetstagare, samt när det gäller utveckling av mänskliga resurser och att främja jämställdhet,

l) tjänster inom juridik, bokföring och ekonomi,

m) stöd till innovation och modernisering,

n) teknisk rådgivning,

o) råd om effektiv användning av informations- och kommunikationsteknik i affärsverksamheten,

p) tillträde till kapitalmarknader, kredit- och lånegarantier,

q) råd om hantering av ekonomi, krediter och skulder,

r) främjande av export och handelsmöjligheter på nationella och internationella marknader,

s) marknadsundersöknings- och marknadsföringshjälp,

t) assistans vid utformning, utveckling och presentation av produkter,

u) kvalitetssäkring, inklusive provning och mätning,

v) förpackningstjänster,

w) miljösäkringstjänster.

12. Så långt möjligt bör de stöd-tjänster som åberopas i punkt 11 utformas och tillhandahållas för att säkerställa optimal relevans och effektivitet, genom sådana åtgärder som att:

a) anpassa tjänsterna och tillgången till dem till små och medelstora företags specifika behov, med hänsyn tagen till rådande ekono-

ing economic, social and cultural conditions, as well as differences in terms of size, sector and stage of development;

(b) ensuring active involvement of small and medium-sized enterprises and the most representative organizations of employers and workers in the determination of the services to be offered;

(c) involving the public and private sector in the delivery of such services through, for example, organizations of employers and workers, semi-public organizations, private consultants, technology parks, business incubators and small and medium-sized enterprises themselves;

(d) decentralizing the delivery of services, thereby bringing them as physically close to small and medium-sized enterprises as possible;

(e) promoting easy access to an integrated range of effective services through "single window" arrangements or referral services;

(f) aiming towards self-sustainability for service providers through a reasonable degree of cost recovery from small and medium-sized enterprises and other sources, in such a manner as to avoid distorting the markets for such services and to enhance the employment creation potential of small and medium-sized enterprises;

(g) ensuring professionalism and accountability in the management of service delivery;

(h) establishing mechanisms for continuous monitoring, evaluation and updating of services.

13. Services should be designed to include productivity-enhancing and other approaches which promote efficiency and help small and medium-sized enterprises to sustain competitiveness in domestic and international markets, while at the

miska, sociala och kulturella förhållanden samt skillnader vad gäller storlek, sektor och utvecklingsstadium,

b) säkerställa aktiv medverkan av små och medelstora företag samt de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna när det gäller att fastställa de tjänster som skall erbjudas,

c) engagera den offentliga och privata sektorn i utförandet av sådana tjänster genom till exempel arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, halvoffentliga organisationer, privata konsulter, teknologiparker, företagskuvöser och de små och medelstora företagen själva,

d) decentralisera utförandet av tjänsterna och därigenom föra dem fysiskt så nära de små och medelstora företagen som möjligt,

e) göra det lätt att få tillgång till ett integrerat urval av effektiva tjänster genom arrangemang med en kontaktpunkt eller hänvisningsservice,

f) rikta in sig på att de som tillhandahåller tjänsterna kan bli självförsörjande genom en rimlig kostnadstäckning från små och medelstora företag samt andra källor, på ett sådant sätt att man undviker konkurrensstörning på marknaderna för sådana tjänster och att man höjer små och medelstora företags potential att skapa nya arbetstillfällen,

g) säkerställa yrkesmässighet och ansvar i ledningen för tjänsternas utförande,

h) inrätta mekanismer för kontinuerlig kontroll, utvärdering och uppdatering av tjänsterna.

13. Tjänsterna bör utformas för att omfatta tillvägagångssätt som höjer produktiviteten och främjar effektiviteten samt hjälper små och medelstora företag att upprätthålla konkurrenskraften på inhemska och internationella marknader, under det

same time improving labour practices and working conditions.

14. Members should facilitate access of small and medium-sized enterprises to finance and credit under satisfactory conditions. In this connection:

(1) credit and other financial services should as far as possible be provided on commercial terms to ensure their sustainability, except in the case of particularly vulnerable groups of entrepreneurs;

(2) supplementary measures should be taken to simplify administrative procedures, reduce transaction costs and overcome problems related to inadequate collateral by, for example, the creation of non-governmental financial retail agencies and development finance institutions addressing poverty alleviation;

(3) small and medium-sized enterprises may be encouraged to organize in mutual guarantee associations;

(4) the creation of venture capital and other organizations, specializing in assistance to innovative small and medium-sized enterprises, should be encouraged.

15. Members should consider appropriate policies to improve all aspects of employment in small and medium-sized enterprises by ensuring the non-discriminatory application of protective labour and social legislation.

16. Members should, in addition:

(1) facilitate, where appropriate, the development of organizations and institutions which can effectively support the growth and competitiveness of small and medium-sized enterprises. In this regard, consultation with the most representative organizations of employers and workers should be considered;

att man samtidigt förbättrar arbetsrutinerna och arbetsvillkoren.

14. Medlemsstaterna bör underlätta små och medelstora företags tillträde till finansiering och kredit på tillfredsställande villkor. I detta sammanhang:

1) bör kredit- eller andra finansieringstjänster så långt möjligt tillhandahållas på kommersiella villkor för att säkerställa långsiktigheten, utom i fall med särskilt sårbara grupper av företagare,

2) bör ytterligare åtgärder vidtas för att förenkla administrativa rutiner, reducera transaktionskostnader och klara av problem som hänger samman med otillräcklig säkerhet, till exempel genom att inrätta icke-statliga finansieringsinstitut och institutioner för utvecklingsfinansiering inriktade på att lindra fattigdom,

3) kan små och medelstora företag uppmuntras att organisera sig i ömsesidiga sammanslutningar,

4) bör man uppmuntra inrättandet av riskkapital- och andra organisationer, som specialiserar sig på hjälp till nyskapande små och medelstora företag.

15. Medlemsstaterna bör överväga lämpliga politiska riktlinjer för att förbättra alla sysselsättningsaspekter i små och medelstora företag genom att säkerställa icke-diskriminerande tillämpning av arbetsmarknads- och sociallagstiftning till skydd för arbetstagarna.

16. Medlemsstaterna bör dessutom:

1) där så är lämpligt, underlätta utvecklingen av organisationer och institutioner som effektivt kan stödja små och medelstora företags tillväxt och konkurrensförmåga. I detta hänseende bör samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna övervägas,

(2) consider adequate measures to promote cooperative linkages between small and medium-sized enterprises and larger enterprises. In this connection, measures should be taken to safeguard the legitimate interests of the small and medium-sized enterprises concerned and of their workers;

(3) consider measures to promote linkages between small and medium-sized enterprises to encourage the exchange of experience as well the sharing of resources and risks. In this connection, small and medium-sized enterprises might be encouraged to form structures such as consortia, networks and production and service cooperatives, taking into account the importance of the role of organizations of employers and workers;

(4) consider specific measures and incentives for persons aspiring to become entrepreneurs among selected categories of the population, such as women, long-term unemployed, persons affected by structural adjustment or restrictive and discriminatory practices, disabled persons, demobilized military personnel, young persons including graduates, older workers, ethnic minorities and indigenous and tribal peoples. The detailed identification of these categories should be carried out taking into account national socio-economic priorities and circumstances;

(5) consider special measures to improve communication and relations between government agencies and small and medium-sized enterprises as well as the most representative organizations of such enterprises, in order to improve the effectiveness of government policies aimed at job creation;

(6) encourage support for female entrepreneurship, recognizing the

2) överväga lämpliga åtgärder för att främja samarbetsbanden mellan små och medelstora företag samt större företag. I detta sammanhang bör åtgärder vidtas för att trygga de små och medelstora företagens samt deras anställdas rättmätiga intressen,

3) överväga åtgärder för att främja att band knyts mellan små och medelstora företag för att uppmuntra till utbyte av erfarenheter samt att dela resurser och risker. I detta sammanhang kan små och medelstora företag uppmuntras till att forma strukturer såsom konsortier, nätverk samt produktions- och tjänstekooperativ, med hänsyn tagen till arbetsgivar- och arbetstagarorganisationers viktiga roll,

4) överväga specifika åtgärder och stimulansåtgärder för personer i utvalda kategorier av befolkningen som önskar starta eget företag, såsom kvinnor, långtidsarbetslösa, personer som drabbats av strukturanpassningar eller restriktiv eller diskriminerande praxis, personer med funktionshinder, demobiliserad militär personal, unga människor inklusive dem med högskole- eller universitetsexamen, äldre arbetstagarare, etniska minoriteter samt ur- och stambefolkningar. Att i detalj fastställa dessa kategorier bör ske med hänsyn tagen till nationella samhällsekonomiska prioriteringar och omständigheter,

5) överväga särskilda åtgärder för att förbättra kommunikation och förbindelser mellan statliga organ och små och medelstora företag samt de mest representativa organisationerna för sådana företag, för att förbättra effektiviteten i statlig politik som syftar till att skapa nya arbetstillfällen,

6) uppmuntra stöd till kvinnliga företagare, som ett erkännande av

growing importance of women in the economy, through measures designed specifically for women who are or wish to become entrepreneurs.

kvinnors ökande betydelse i ekonomin, genom åtgärder utformade specifikt för kvinnor som är eller som önskar bli företagare.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 3

V. ROLES OF ORGANIZATIONS OF EMPLOYERS AND WORKERS

17. Organizations of employers or workers should consider contributing to the development of small and medium-sized enterprises in the following ways:

(a) articulating to governments the concerns of small and medium-sized enterprises or their workers, as appropriate;

(b) providing direct support services in such areas as training, consultancy, easier access to credit, marketing, advice on industrial relations and promoting linkages with larger enterprises;

(c) cooperating with national, regional and local institutions as well as with intergovernmental regional organizations which provide support to small and medium-sized enterprises in such areas as training, consultancy, business start-up and quality control;

(d) participating in councils, task forces and other bodies at national, regional and local levels established to deal with important economic and social issues, including policies and programmes, affecting small and medium-sized enterprises;

(e) promoting and taking part in the development of economically beneficial and socially progressive restructuring (by such means as retraining and promotion of self-employment) with appropriate social safety nets;

V. ARBETSGIVAR- OCH ARBETSTAGARORGANISATIONERNAS ROLL

17. Organisationer för arbetsgivare eller arbetstagare bör överväga att bidra till utvecklingen av små och medelstora företag genom att:

a) inför myndigheterna lägga fram de frågor som små och medelstora företag eller deras arbetstagare har, i förhållande till vad som är lämpligt,

b) tillhandahålla direkta stöd-tjänster på områden som utbildning, rådgivning, lättare tillgång till kredit, marknadsföring, råd om partsrelationer på arbetsmarknaden och att främja förbindelser med större företag,

c) samarbeta med nationella, regionala och lokala institutioner samt med mellanstatliga regionala organisationer som tillhandahåller stöd till små och medelstora företag på områden som utbildning, rådgivning, start av företag och kvalitetskontroll,

d) delta i råd, projektgrupper och andra organ på nationella, regionala, och lokala nivåer som inrättats för att handlägga viktiga ekonomiska och sociala frågor, inklusive politiska riktlinjer och program som påverkar små och medelstora företag,

e) främja och ta del i utvecklingen av ekonomiskt gynnsam och socialt framstegsvänlig omstrukturering (genom sådana åtgärder som omskolning och att främja egenföretagande) med lämpliga sociala skyddsnet,

(f) participating in the promotion of exchange of experience and establishment of linkages between small and medium-sized enterprises;

(g) participating in the monitoring and analysis of social and labour-market issues affecting small and medium-sized enterprises, concerning such matters as terms of employment, working conditions, social protection and vocational training, and promoting corrective action as appropriate;

(h) participating in activities to raise quality and productivity, as well as to promote ethical standards, gender equality and non-discrimination;

(i) preparing studies on small and medium-sized enterprises, collecting statistical and other types of information relevant to the sector, including statistics disaggregated by gender and age, and sharing this information, as well as lessons of best practice, with other national and international organizations of employers and workers;

(j) providing services and advice on workers' rights, labour legislation and social protection for workers in small and medium-sized enterprises.

18. Small and medium-sized enterprises and their workers should be encouraged to be adequately represented, in full respect for freedom of association. In this connection, organizations of employers and workers should consider widening their membership base to include small and medium-sized enterprises.

f) delta i arbetet för att främja utbyte av erfarenheter och att upprätta förbindelser mellan små och medelstora företag,

g) delta i övervakning och analys av sociala och arbetsmarknadsrelaterade frågor som påverkar små och medelstora företag när det gäller sådana områden som anställningsvillkor, arbetsförhållanden, socialt skydd och yrkesutbildning samt att främja korrigerande åtgärder där så behövs,

h) delta i aktiviteter för att höja kvalitet och produktivitet, samt att främja etiska normer, jämställdhet mellan könen och icke-diskriminering,

i) genomföra studier av små och medelstora företag, samla in statistisk och annan information som är relevant för sektorn, inklusive statistik uppdelad på kön och ålder, samt att dela med sig av denna information och erfarenheter av bästa praxis till andra nationella och internationella arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer,

j) tillhandahålla tjänster och råd om arbetstagares rättigheter, arbetsmarknadslagstiftning och socialt skydd för arbetstagare i små och medelstora företag.

18. Små och medelstora företag och deras arbetstagare bör uppmuntras till att vara företrädare på ett adekvat sätt, så att föreningsfriheten respekteras till fullo. I detta sammanhang bör arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna överväga att utöka sitt medlemsunderlag till att omfatta små och medelstora företag.

VI. INTERNATIONAL COOPERATION

19. Appropriate international cooperation should be encouraged in the

VI. INTERNATIONELLT SAMARBETE

19. Ett ändamålsenligt internationellt samarbete bör uppmuntras på

following areas:

(a) establishment of common approaches to the collection of comparable data, to support policy-making;

(b) exchange of information, disaggregated by gender, age and other relevant variables, on best practices in terms of policies and programmes to create jobs and to raise the quality of employment in small and medium-sized enterprises;

(c) creation of linkages between national and international bodies and institutions that are involved in the development of small and medium-sized enterprises, including organizations of employers and workers, in order to facilitate:

(i) exchange of staff, experiences and ideas;

(ii) exchange of training materials, training methodologies and reference materials;

(iii) compilation of research findings and other quantitative and qualitative data, disaggregated by gender and age, on small and medium-sized enterprises and their development;

(iv) establishment of international partnerships and alliances of small and medium-sized enterprises, subcontracting arrangements and other commercial linkages;

(v) development of new mechanisms, utilizing modern information technology, for the exchange of information among governments, employers' organizations and workers' organizations on experience gained with regard to the promotion of small and medium-sized enterprises;

(d) international meetings and discussion groups on approaches to job creation through the development of small and medium-sized enterprises, including support for female entrepreneurship. Similar

följande områden:

a) fastställande av gemensamma tillvägagångssätt för att samla in jämförbara data till stöd för utformning av politiska riktlinjer,

b) utbyte av information, uppdelad på kön, ålder och andra relevanta variabler, om bästa praxis när det gäller politiska riktlinjer och program för att skapa arbetstillfällen och för att höja kvaliteten på sysselsättningen i små och medelstora företag,

c) upprättande av förbindelser mellan nationella och internationella organ och institutioner som är involverade i utvecklingen av små och medelstora företag, inklusive arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, för att underlätta:

(i) utbyte av personal, erfarenheter och idéer,

(ii) utbyte av utbildningsmaterial, utbildningsmetoder och referensmaterial,

(iii) sammanställning av forskningsresultat och andra kvantitativa eller kvalitativa data, uppdelade efter kön och ålder, rörande små och medelstora företag och deras utveckling,

(iv) upprättande av internationella partnerskap och allianser av små och medelstora företag, entreprenadavtal och andra kommersiella förbindelser,

(v) utveckling av nya mekanismer som utnyttjar modern informationsteknik, för utbyte av information mellan regeringar, arbetsgivarorganisationer och arbetstagarorganisationer om erfarenheter man gjort när det gäller att främja små och medelstora företag,

d) internationella möten och diskussionsgrupper beträffande tillvägagångssätt för att skapa arbetstillfällen genom utveckling av små och medelstora företag, inklusive stöd till kvinnlig företagsetablering. Lik-

approaches for job creation and entrepreneurship will be helpful for disadvantaged and marginalized groups;

(e) systematic research in a variety of contexts and countries into key success factors for promoting small and medium-sized enterprises which are both efficient and capable of creating jobs providing good working conditions and adequate social protection;

(f) promotion of access by small and medium-sized enterprises and their workers to national and international databases on such subjects as employment opportunities, market information, laws and regulations, technology and product standards.

20. Members should promote the contents of this Recommendation with other international bodies. Members should also be open to cooperation with those bodies, where appropriate, when evaluating and implementing the provisions of this Recommendation, and take into consideration the prominent role played by the ILO in the promotion of job creation in small and medium-sized enterprises.

nande tillvägagångssätt för att skapa arbetstillfällen och etablera företag kommer att vara till hjälp för missgynnade och marginaliserade grupper,

e) systematisk forskning i en rad sammanhang och länder om faktorer som är avgörande för att lyckas med att främja små och medelstora företag som är både effektiva och kapabla att skapa arbetstillfällen med goda arbetsförhållanden och adekvat socialt skydd,

f) ökad tillgång för små och medelstora företag samt deras arbetstagare till nationella och internationella databaser om sådana ämnen som sysselsättningstillfällen, marknadsinformation, lagar och förordningar, teknologi och produktstandard.

20. Medlemsstaterna bör främja innehållet i denna rekommendation hos andra internationella organ. Medlemsstaterna bör även vara öppna för samarbete med dessa organ, där så är lämpligt, när man utvärderar och genomför bestämmelserna i denna rekommendation, och ta hänsyn till den framträdande roll ILO har när det gäller att arbeta för att nya arbetstillfällen skapas i små och medelstora företag.

Convention (No. 182) concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Eighty-seventh Session on 1 June 1999, and

Considering the need to adopt new instruments for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, as the main priority for national and international action, including international cooperation and assistance, to complement the Convention and the Recommendation concerning Minimum Age for Admission to Employment, 1973, which remain fundamental instruments on child labour, and

Considering that the effective elimination of the worst forms of child labour requires immediate and comprehensive action, taking into account the importance of free basic education and the need to remove the children concerned from all such work and to provide for their rehabilitation and social integration while addressing the needs of their families, and

Recalling the resolution concerning the elimination of child labour adopted by the International Labour Conference at its 83rd Session in 1996, and

Recognizing that child labour is to a great extent caused by poverty and that the long-term solution lies in sustained economic growth leading to social progress, in particular poverty alleviation and universal education, and

Recalling the Convention on the Rights of the Child adopted by the United Nations General Assembly

ILO:s konvention (nr 182) om förbud mot och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där den 1 juni 1999 till sitt åttiosjunde möte,

anser behovet att anta nya instrument för att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete vara av högsta prioritet för nationellt och internationellt agerande, inbegripet internationellt samarbete och bistånd, för att komplettera 1973 års konvention och rekommendation om minimiålder för tillträde till arbete, vilka fortsättningsvis är grundläggande instrument i fråga om barnarbete,

anser att ett effektivt avskaffande av de värsta formerna av barnarbete kräver omedelbara och omfattande åtgärder, som beaktar betydelsen av fri skolundervisning och behovet att avlägsna de utsatta barnen från allt sådant arbete och sörja för deras rehabilitering och anpassning i samhället med beaktande av deras familjers behov,

erinrar om resolutionen om avskaffande av barnarbete som antogs av Internationella arbetskonferensen vid dess åttiotredje möte 1996,

erkänner att barnarbete till stor del förorsakas av fattigdom och att den långsiktiga lösningen ligger i en uthållig ekonomisk utveckling, som leder till sociala framsteg, särskilt fattigdomslindring och skolundervisning för alla,

erinrar om konventionen om barnets rättigheter, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling

on 20 November 1989, and

Recalling the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up, adopted by the International Labour Conference at its 86th Session in 1998, and

Recalling that some of the worst forms of child labour are covered by other international instruments, in particular the Forced Labour Convention, 1930, and the United Nations Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave Trade, and Institutions and Practices Similar to Slavery, 1956, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to child labour, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention;

adopts this seventeenth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-nine the following Convention, which may be cited as the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999.

Article 1

Each Member which ratifies this Convention shall take immediate and effective measures to secure the prohibition and elimination of the worst forms of child labour as a matter of urgency.

Article 2

For the purposes of this Convention, the term "child" shall apply to all persons under the age of 18.

Article 3

For the purposes of this Conven-

den 20 november 1989,

erinrar om ILO:s deklARATION om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljning, som antogs av Internationella arbetskonferensen vid dess åttio-sjätte möte 1998,

erinrar om att några av de värsta formerna av barnarbete omfattas av andra internationella instrument, särskilt 1930 års konvention angående tvångs- eller obligatoriskt arbete och Förenta nationernas tilläggskonvention av år 1956 om undertryckande av slaveri, slavhandel samt med slaveri jämförbara institutioner och sedvänjor,

har beslutat att anta vissa förslag om barnarbete, en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en internationell konvention, och

antar denna dag, den 17 juni 1999, följande konvention, som kan kallas 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete.

Artikel 1

Varje medlemsstat som ratificerar denna konvention skall skyndsamt vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att säkerställa förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete.

Artikel 2

I denna konvention avses med uttrycket "barn" alla personer under 18 år.

Artikel 3

I denna konvention omfattar ut-

Prop. 2000/01:93

Bilaga 4

tion, "the term the worst forms of child labour" comprises:

(a) all forms of slavery or practices similar to slavery, such as the sale and trafficking of children, debt bondage and serfdom and forced or compulsory labour, including forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict;

(b) the use, procuring or offering of a child for prostitution, for the production of pornography or for pornographic performances;

(c) the use, procuring or offering of a child for illicit activities, in particular for the production and trafficking of drugs as defined in the relevant international treaties;

(d) work which, by its nature or the circumstances in which it is carried out, is likely to harm the health, safety or morals of children.

Article 4

1. The types of work referred to under Article 3(d) shall be determined by national laws or regulations or by the competent authority, after consultation with the organizations of employers and workers concerned, taking into consideration relevant international standards, in particular Paragraphs 3 and 4 of the Worst Forms of Child Labour Recommendation, 1999.

2. The competent authority, after consultation with the organizations of employers and workers concerned, shall identify where the types of work so determined exist.

3. The list of the types of work determined under paragraph 1 of this Article shall be periodically examined and revised as necessary, in consultation with the organizations of employers and workers concerned.

trycket "de värsta formerna av barnarbete"

a) alla former av slaveri och med slaveri jämförbara bruk och sedvänjor, såsom handel med barn, trældom för skuld, livegenskap och tvångsarbete, inklusive rekrytering med våld eller tvång av barn för utnyttjande i väpnade konflikter,

b) utnyttjande, rekrytering och utbudande av barn för prostitution, produktion av pornografiska framställningar eller pornografiska framträdanden,

c) utnyttjande, rekrytering och utbudande av barn för olaglig verksamhet, särskilt för framställning av och handel med narkotiska preparat som de definieras i relevanta internationella fördrag,

d) arbete som genom sin natur eller de omständigheter under vilka det utförs kan skada barns hälsa, säkerhet eller moral.

Artikel 4

1. De typer av arbete som avses i artikel 3 d skall fastställas i nationell lagstiftning eller av den behöriga myndigheten efter samråd med berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer med beaktande av relevanta internationella normer, särskilt punkterna 3 och 4 i 1999 års rekommendation om de värsta formerna av barnarbete.

2. Den behöriga myndigheten skall efter samråd med berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer kartlägga var dessa former av arbete förekommer.

3. Förteckningen över de typer av arbete som fastställts i enlighet med punkt 1 i denna artikel skall regelbundet granskas och vid behov ses över i samråd med berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 4

Article 5

Each Member shall, after consultation with employers' and workers' organizations, establish or designate appropriate mechanisms to monitor the implementation of the provisions giving effect to this Convention.

Article 6

1. Each Member shall design and implement programmes of action to eliminate as a priority the worst forms of child labour.

2. Such programmes of action shall be designed and implemented in consultation with relevant government institutions and employers' and workers' organizations, taking into consideration the views of other concerned groups as appropriate.

Article 7

1. Each Member shall take all necessary measures to ensure the effective implementation and enforcement of the provisions giving effect to this Convention including the provision and application of penal sanctions or, as appropriate, other sanctions.

2. Each Member shall, taking into account the importance of education in eliminating child labour, take effective and time-bound measures to:

(a) prevent the engagement of children in the worst forms of child labour;

(b) provide the necessary and appropriate direct assistance for the removal of children from the worst forms of child labour and for their rehabilitation and social integration;

Artikel 5

Varje medlemsstat skall efter samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inrätta eller utse lämpliga mekanismer för att övervaka införandet av bestämmelser som ger verkan åt denna konvention.

Artikel 6

1. Varje medlemsstat skall utforma och genomföra handlingsprogram för att med prioritet avskaffa de värsta formerna av barnarbete.

2. Handlingsprogrammen skall upprättas och genomföras i samråd med berörda regeringsorgan och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, i förekommande fall med beaktande av andra berörda grupperns mening.

Artikel 7

1. Varje medlemsstat skall vidta alla sådana åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa effektivt införande och efterlevnad av bestämmelser som ger verkan åt denna konvention, inbegripet införande och tillämpning av straffrättsliga påföljder eller, om så är lämpligt, andra påföljder.

2. Varje medlemsstat skall, med hänsyn till undervisningens betydelse för att avskaffa barnarbete, vidta effektiva och tidsbestämda åtgärder för att

a) förhindra att barn anlitas för de värsta formerna av barnarbete,

b) tillhandahålla nödvändig och lämplig direkt hjälp för att avlägsna barn från de värsta formerna av barnarbete och sörja för deras rehabilitering och anpassning i samhäl-

(c) ensure access to free basic education, and, wherever possible and appropriate, vocational training, for all children removed from the worst forms of child labour;

(d) identify and reach out to children at special risk; and

(e) take account of the special situation of girls.

3. Each Member shall designate the competent authority responsible for the implementation of the provisions giving effect to this Convention.

Article 8

Members shall take appropriate steps to assist one another in giving effect to the provisions of this Convention through enhanced international cooperation and/or assistance including support for social and economic development, poverty eradication programmes and universal education.

Article 9

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 10

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General of the International Labour Office.

2. It shall come into force 12 months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-

let,

c) tillgodose tillgång till kostnadsfri grundskoleutbildning och, där så är möjligt och lämpligt, yrkesutbildning för alla barn som har avlägsnats från de värsta formerna av barnarbete,

d) identifiera och ta direktkontakt med särskilt utsatta barn,

e) beakta flickors speciella situation.

3. Varje medlemsstat skall utse en behörig myndighet med ansvar för tillämpningen av sådana bestämmelser som ger verkan åt denna konvention.

Artikel 8

Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att bistå varandra med att ge verkan åt bestämmelserna i denna konvention genom intensifierat internationellt samarbete och/eller bistånd, inbegripet åtgärder till stöd för social och ekonomisk utveckling, program för utrotning av fattigdom samt allmän undervisning.

Artikel 9

Ratifikationsdokument avseende denna konvention skall sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

Artikel 10

1. Denna konvention skall vara bindande endast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen vilkas ratifikationer har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.

2. Den träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats hos generaldirektören.

General.

3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member 12 months after the date on which its ratification has been registered.

Article 11

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.

2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 12

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications and acts of denunciation communicated by the Members of the Organization.

2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which

Prop. 2000/01:93
Bilaga 4

3. Därefter träder konventionen i kraft för varje annan medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation har registrerats.

Artikel 11

1. En medlemsstat som har ratificerat denna konvention kan säga upp den, sedan tio år har förflutit från den dag då konventionen först träder i kraft, genom en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Sådan uppsägning får inte verkan förrän ett år efter den dag då den har registrerats.

2. Varje medlemsstat som har ratificerat denna konvention och som inte inom det år som följer på utgången av den i föregående punkt nämnda tioårsperioden gör bruk av sin uppsägningsrätt enligt denna artikel, kommer att vara bunden för ytterligare en period av tio år och kan därefter säga upp konventionen vid utgången av varje tioårsperiod på de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 12

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer och uppsägningar som har tagits emot från organisationens medlemmar.

2. När generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikationen i ordningen skall han fästa deras uppmärksamhet på den dag då konventionen träder i kraft.

the Convention shall come into force.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 4

Article 13

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations, for registration in accordance with article 102 of the Charter of the United Nations, full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by the Director-General in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Artikel 13

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering enligt artikel 102 i Förenta nationernas stadga, lämna Förenta nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om samtliga ratifikationer och uppsägningar som har registrerats hos generaldirektören i enlighet med bestämmelserna i föregående artiklar.

Article 14

At such times as it may consider necessary, the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Artikel 14

När Internationella arbetsbyråns styrelse finner det nödvändigt skall den lämna Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för denna konventions tillämpning och överväga om det finns anledning att föra upp frågan om revidering av konventionen, helt eller delvis, på konferensens dagordning.

Article 15

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides --

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall *ipso jure* involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 11 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;

(b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.

Artikel 15

1. Om konferensen antar en ny konvention, varigenom denna

konvention helt eller delvis revideras och den nya konventionen inte föreskriver annat, skall

a) en medlemsstats ratifikation av den nya reviderade konventionen anses i sig innebära omedelbar uppsägning av denna konvention, utan hinder av bestämmelserna i artikel 11 ovan, om och när den nya konventionen har trätt i kraft,

b) från den dag då den nya reviderade konventionen träder i kraft, denna konvention upphöra att vara öppen för ratifikation av medlemsstaterna.

2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 16

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

2. Denna konvention skall likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemsstater som har ratificerat den men inte den nya reviderade konventionen.

Artikel 16

De engelska och franska versionerna av denna konventionstext har lika giltighet.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 4

Recommendation (No. 190) concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour

The General Conference of the International Labour Organization,

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Eighty-seventh Session on 1 June 1999, and

Having adopted the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to child labour, which is the fourth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of a Recommendation supplementing the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999;

adopts this seventeenth day of June of the year one thousand nine hundred and ninety-nine the following Recommendation, which may be cited as the Worst Forms of Child Labour Recommendation, 1999.

1. The provisions of this Recommendation supplement those of the Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (hereafter referred to as "the Convention"), and should be applied in conjunction with them.

I. PROGRAMMES OF ACTION

2. The programmes of action referred to in Article 6 of the Convention should be designed and implemented as a matter of urgency, in consultation with relevant government institutions and employers' and workers' organizations, taking into consideration the views of the

ILO:s rekommendation (nr 190) om förbud mot och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där den 1 juni 1999 till sitt åttiosjunde möte, och

som har antagit 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete,

har beslutat att anta vissa förslag om barnarbete, en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en rekommendation som kompletterar 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete, och

antar denna dag, den 17 juni 1999, följande rekommendation, som kan kallas 1999 års rekommendation om de värsta formerna av barnarbete.

1. Bestämmelserna i denna rekommendation kompletterar bestämmelserna i 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete (nedan kallad konventionen) och bör tillämpas tillsammans med dem.

I. HANDLINGSPROGRAM

2. De handlingsprogram som avses i artikel 6 i konventionen bör upprättas och genomföras i brådskande ordning i samråd med berörda regeringsorgan och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer med beaktande av de barns mening som direkt är utsatta för de värsta for-

children directly affected by the worst forms of child labour, their families and, as appropriate, other concerned groups committed to the aims of the Convention and this Recommendation. Such programmes should aim at, inter alia:

(a) identifying and denouncing the worst forms of child labour;

(b) preventing the engagement of children in or removing them from the worst forms of child labour, protecting them from reprisals and providing for their rehabilitation and social integration through measures which address their educational, physical and psychological needs;

(c) giving special attention to:

(i) younger children;

(ii) the girl child;

(iii) the problem of hidden work situations, in which girls are at special risk;

(iv) other groups of children with special vulnerabilities or needs;

(d) identifying, reaching out to and working with communities where children are at special risk;

(e) informing, sensitizing and mobilizing public opinion and concerned groups, including children and their families.

merna av barnarbete, deras anhörigas mening och, i förekommande fall, andra berörda grupper som verkar för konventionens och rekommendationens syften. Handlingsprogrammen bör bl.a. syfta till

a) att identifiera och anmäla de värsta formerna av barnarbete,

b) att förhindra att barn används i de värsta formerna av barnarbete eller att avlägsna dem därifrån, att skydda dem mot repressalier och att sörja för deras rehabilitering och anpassning i samhället genom åtgärder som tar sikte på deras behov av utbildning samt fysiska och psykologiska behov,

c) att ägna särskild omsorg åt

(i) yngre barn,

(ii) flickor,

(iii) problemet med arbetsförhållanden där insyn inte är möjlig och där flickor är särskilt utsatta,

(iv) andra grupper av barn som är särskilt utsatta eller har särskilda behov,

d) att identifiera, ta direktkontakt med och samarbeta med delar av samhället där barn är särskilt utsatta för fara,

e) att informera, medvetandegöra och mobilisera den allmänna opinionen och de berörda grupperna, däribland barnen och deras familjer.

II. HAZARDOUS WORK

3. In determining the types of work referred to under Article 3(d) of the Convention, and in identifying where they exist, consideration should be given, inter alia, to:

(a) work which exposes children to physical, psychological or sexual abuse;

(b) work underground, under water, at dangerous heights or in confined spaces;

(c) work with dangerous machin-

II. SKADLIGT ARBETE

3. Vid fastställande av de typer av arbete som avses i artikel 3 d i konventionen och kartläggningen av deras förekomst bör bl.a. beaktas

a) arbete som utsätter barn för fysiska, psykologiska eller sexuella övergrepp,

b) arbete under jord, under vatten, på farlig höjd eller i trånga utrymmen,

c) arbete med farliga maskiner,

ery, equipment and tools, or which involves the manual handling or transport of heavy loads;

(d) work in an unhealthy environment which may, for example, expose children to hazardous substances, agents or processes, or to temperatures, noise levels, or vibrations damaging to their health;

(e) work under particularly difficult conditions such as work for long hours or during the night or work where the child is unreasonably confined to the premises of the employer.

4. For the types of work referred to under Article 3(d) of the Convention and Paragraph 3 above, national laws or regulations or the competent authority could, after consultation with the workers' and employers' organizations concerned, authorize employment or work as from the age of 16 on condition that the health, safety and morals of the children concerned are fully protected, and that the children have received adequate specific instruction or vocational training in the relevant branch of activity.

III. IMPLEMENTATION

5. (1) Detailed information and statistical data on the nature and extent of child labour should be compiled and kept up to date to serve as a basis for determining priorities for national action for the abolition of child labour, in particular for the prohibition and elimination of its worst forms as a matter of urgency.

(2) As far as possible, such information and statistical data should include data disaggregated by sex, age group, occupation, branch of economic activity, status in employment, school attendance and

utrustning och redskap eller som innebär hantering eller transport av tungt gods,

d) arbete i osund miljö som exempelvis kan utsätta barn för farliga ämnen, agenser eller processer, eller temperaturer, ljudnivåer eller vibrationer som kan vara skadliga för deras hälsa,

e) arbete under särskilt svåra förhållanden såsom arbete under lång tid, nattarbete eller arbete där barn på ett oskäligt sätt måste hålla sig inom arbetsgivarens lokaler.

4. För de typer av arbete som avses i artikel 3 d i konventionen och punkt 3 ovan kan den nationella lagstiftningen eller vederbörande myndighet efter samråd med berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer medge att barn från 16 års ålder får ta anställning eller arbete, under förutsättning att deras hälsa, säkerhet och moral är fullständigt skyddade och att de erhåller fullgod, särskild instruktion eller yrkesutbildning i verksamhetsgrenen i fråga.

III. GENOMFÖRANDE

5.1 Detaljerade uppgifter och statistik om beskaffenheten och omfattningen av barnarbete bör sammanställas och hållas aktualiserade för att ligga till grund för fastställande av prioriteter för nationella åtgärder som syftar till att avskaffa barnarbete, särskilt till att förbjuda och avskaffa dess värsta former, i brådskande ordning.

5.2 Så långt som möjligt bör uppgifterna och statistiken vara uppdaterade med avseende på kön, åldersgrupp, yrke, ekonomisk verksamhetsgren, anställningsform, deltagande i skolundervisning samt geo-

geographical location. The importance of an effective system of birth registration, including the issuing of birth certificates, should be taken into account.

(3) Relevant data concerning violations of national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour should be compiled and kept up to date.

6. The compilation and processing of the information and data referred to in Paragraph 5 above should be carried out with due regard for the right to privacy.

7. The information compiled under Paragraph 5 above should be communicated to the International Labour Office on a regular basis.

8. Members should establish or designate appropriate national mechanisms to monitor the implementation of national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, after consultation with employers' and workers' organizations.

9. Members should ensure that the competent authorities which have responsibilities for implementing national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour cooperate with each other and coordinate their activities.

10. National laws or regulations or the competent authority should determine the persons to be held responsible in the event of non-compliance with national provisions for the prohibition and elimination of the worst forms of child labour.

11. Members should, in so far as it is compatible with national law, cooperate with international efforts aimed at the prohibition and elimination of the worst forms of child labour as a matter of urgency by:

(a) gathering and exchanging in-

grafisk ort. Betydelsen av ett effektivt födelseregister som också täcker utfärdande av födelsebevis bör tas i beaktande.

5.3 Relevanta uppgifter om brott mot nationella bestämmelser som syftar till att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete bör sammanställas och hållas aktuella.

6. Sammanställning och behandling av uppgifter och data enligt punkt 5 bör utföras med vederbörligt beaktande av rätten till skydd för privatlivet.

7. Uppgifter som sammanställs enligt punkt 5 bör regelbundet meddelas Internationella arbetsbyrån.

8. Medlemsstaterna bör inrätta eller utse lämpliga nationella mekanismer för att övervaka införandet av nationella bestämmelser som syftar till att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete efter samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer.

9. Medlemsstaterna bör säkerställa att de behöriga myndigheter som är ansvariga för att genomföra de nationella bestämmelserna som syftar till att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete samarbetar med varandra och samordnar sina verksamheter.

10. Den nationella lagstiftningen eller den behöriga myndigheten bör fastställa vem som skall ställas till ansvar om nationella bestämmelser om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete inte efterlevs.

11. I den utsträckning det är förenligt med nationell lagstiftning bör medlemsstaterna delta i de internationella strävanden som syftar till att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete i brådskande ordning genom

a) att inhämta och utbyta uppgif-

formation concerning criminal offences, including those involving international networks;

(b) detecting and prosecuting those involved in the sale and trafficking of children, or in the use, procuring or offering of children for illicit activities, for prostitution, for the production of pornography or for pornographic performances;

(c) registering perpetrators of such offences.

12. Members should provide that the following worst forms of child labour are criminal offences:

(a) all forms of slavery or practices similar to slavery, such as the sale and trafficking of children, debt bondage and serfdom and forced or compulsory labour, including forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict;

(b) the use, procuring or offering of a child for prostitution, for the production of pornography or for pornographic performances; and

(c) the use, procuring or offering of a child for illicit activities, in particular for the production and trafficking of drugs as defined in the relevant international treaties, or for activities which involve the unlawful carrying or use of firearms or other weapons.

13. Members should ensure that penalties including, where appropriate, criminal penalties are applied for violations of the national provisions for the prohibition and elimination of any type of work referred to in Article 3(d) of the Convention.

14. Members should also provide as a matter of urgency for other criminal, civil or administrative remedies, where appropriate, to ensure the effective enforcement of national provisions for the prohibi-

ter om brott mot allmän lag innefattande brott vari internationella ligor medverkar,

b) att efterspana och lagföra personer som medverkar i handel med barn, utnyttjande, rekrytering eller utbudande av barn för olaglig verksamhet, prostitution, framställning av pornografi eller medverkan i pornografiska framträdanden,

c) att registrera personer som gör sig skyldiga till sådana brott.

12. Medlemsstaterna bör tillse att nedan angivna värsta former av barnarbete utgör brott mot allmän lag:

a) Alla former av slaveri och med slaveri jämförbara bruk och sedvänjor såsom handel med barn, träl-dom för skuld, livegenskap och tvångsarbete, inklusive rekrytering med våld eller tvång av barn för utnyttjande i väpnade konflikter.

b) Utnyttjande, rekrytering och utbudande av barn för prostitution, produktion av pornografiska framställningar eller pornografiska framträdanden.

c) Utnyttjande, rekrytering och utbudande av barn för olaglig verksamhet, särskilt för framställning av och handel med narkotiska preparat som de definieras i relevanta internationella fördrag eller för verksamhet som innefattar olagligt innehav eller användning av eldvapen och andra vapen.

13. Medlemsstaterna bör tillse att påföljder, i förekommande fall även brottspåföljder, utmäts för brott mot nationella bestämmelser som syftar till att förbjuda och avskaffa allt slags arbete som avses i artikel 3 d i konventionen.

14. Medlemsstaterna bör också i brådskande ordning där så är lämpligt införa andra staffrättsliga, civilrättsliga eller administrativa påföljder för att effektivt säkerställa att de nationella bestämmelser som syftar

tion and elimination of the worst forms of child labour, such as special supervision of enterprises which have used the worst forms of child labour, and, in cases of persistent violation, consideration of temporary or permanent revoking of permits to operate.

15. Other measures aimed at the prohibition and elimination of the worst forms of child labour might include the following:

(a) informing, sensitizing and mobilizing the general public, including national and local political leaders, parliamentarians and the judiciary;

(b) involving and training employers' and workers' organizations and civic organizations;

(c) providing appropriate training for the government officials concerned, especially inspectors and law enforcement officials, and for other relevant professionals;

(d) providing for the prosecution in their own country of the Member's nationals who commit offences under its national provisions for the prohibition and immediate elimination of the worst forms of child labour even when these offences are committed in another country;

(e) simplifying legal and administrative procedures and ensuring that they are appropriate and prompt;

(f) encouraging the development of policies by undertakings to promote the aims of the Convention;

(g) monitoring and giving publicity to best practices on the elimination of child labour;

(h) giving publicity to legal or other provisions on child labour in the different languages or dialects;

(i) establishing special complaints

till att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete efterlevs, såsom särskild övervakning av företag som har utnyttjat de värsta formerna av barnarbete, och vid upprepade överträdelser överväga att temporärt eller slutgiltigt dra in deras näringstillstånd.

15. Övriga åtgärder som syftar till att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete skulle kunna innefatta

a) att informera, medvetandegöra och mobilisera den allmänna opinionen, däribland politiska ledare på det nationella och det lokala planet, parlamentsledamöter samt rättsliga myndigheter,

b) att engagera och utbilda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt medborgarsamfälligheter,

c) att tillhandahålla lämplig utbildning för berörda offentliga tjänstemän, särskilt tillsynsmän och tjänstemän i rättsvårdande instanser, samt för andra relevanta yrkeskategorier,

d) möjliggöra att i det egna landet lagföra medlemsstatens medborgare som begår brott mot dess nationella bestämmelser som syftar till att förbjuda och omedelbart avskaffa de värsta formerna av barnarbete, även i de fall dessa brott begås i ett annat land,

e) att underlätta de rättsliga och administrativa förfarandena och tillse att de är lämpliga och snabba,

f) att uppmuntra företag att utveckla en policy för att främja konventionens syften,

g) att övervaka och sprida kunskap om de bästa sätten att avskaffa barnarbete,

h) att sprida kunskap om rättsliga och andra bestämmelser om barnarbete på olika språk och dialekter,

i) att inrätta särskilda klagomåls-

procedures and making provisions to protect from discrimination and reprisals those who legitimately expose violations of the provisions of the Convention, as well as establishing helplines or points of contact and ombudspersons;

(j) adopting appropriate measures to improve the educational infrastructure and the training of teachers to meet the needs of boys and girls;

(k) as far as possible, taking into account in national programmes of action:

(i) the need for job creation and vocational training for the parents and adults in the families of children working in the conditions covered by the Convention; and

(ii) the need for sensitizing parents to the problem of children working in such conditions.

16. Enhanced international cooperation and/or assistance among Members for the prohibition and effective elimination of the worst forms of child labour should complement national efforts and may, as appropriate, be developed and implemented in consultation with employers' and workers' organizations. Such international cooperation and/or assistance should include:

(a) mobilizing resources for national or international programmes;

(b) mutual legal assistance;

(c) technical assistance including the exchange of information;

(d) support for social and economic development, poverty eradication programmes and universal education.

förfaranden och vidta åtgärder för att skydda personer som på goda grunder påtalar överträdelser av konventionens bestämmelser mot diskriminering och repressalier samt införa snabbrapporteringsmöjligheter eller hjälp- och kontaktcentraler och ombudsmän,

j) att vidta lämpliga åtgärder för att förbättra infrastrukturen i fråga om undervisning och nödvändig lärarutbildning för att tillgodose pojkars och flickors behov,

k) att i möjlig utsträckning i nationella handlingsprogram beakta

(i) behovet att skapa arbetstillfällena och ge yrkesutbildning till föräldrar och vuxna som ingår i de barns familjer som arbetar under förhållanden som täcks av konventionen,

(ii) behovet att göra föräldrarna medvetna om de problem som möter barn som arbetar under sådana förhållanden.

16. Ett förstärkt internationellt samarbete och/eller ett ökat bistånd medlemsstaterna emellan som syftar till att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete bör komplettera de nationella strävandena och kan, där så är lämpligt, utvecklas och genomföras i samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. Detta samarbete och/eller bistånd skulle kunna innefatta

a) mobilisering av resurser för nationella och internationella program,

b) ömsesidig rättshjälp,

c) tekniskt biträde, inbegripet utbyte av information,

d) stöd för social och ekonomisk utveckling, program för utrotning av fattigdom samt allmän undervisning.

ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work

adopted by the International Labour Conference at its Eighty-sixth Session, Geneva, 18 June 1998

Whereas the ILO was founded in the conviction that social justice is essential to universal and lasting peace;

Whereas economic growth is essential but not sufficient to ensure equity, social progress and the eradication of poverty, confirming the need for the ILO to promote strong social policies, justice and democratic institutions;

Whereas the ILO should, now more than ever, draw upon all its standard-setting, technical cooperation and research resources in all its areas of competence, in particular employment, vocational training and working conditions, to ensure that, in the context of a global strategy for economic and social development, economic and social policies are mutually reinforcing components in order to create broad-based sustainable development;

Whereas the ILO should give special attention to the problems of persons with special social needs, particularly the unemployed and migrant workers, and mobilize and encourage international, regional and national efforts aimed at resolving their problems, and promote effective policies aimed at job creation;

Whereas, in seeking to maintain the link between social progress and economic growth, the guarantee of fundamental principles and rights at work is of particular significance in that it enables the persons concerned to claim freely and on the basis of equality of opportunity

ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet

antagen av Internationella arbetskonferensen vid dess åttiosjätte möte, Genève den 18 juni 1998

Då ILO grundades utifrån övertygelsen om att social rättvisa är av avgörande betydelse för universell och varaktig fred;

då ekonomisk tillväxt är nödvändig men inte tillräcklig för att säkerställa jämlikhet, sociala framsteg och utplånandet av fattigdom, vilket bekräftar behovet av att ILO främjar en stark socialt inriktad politik, rättvisa och demokratiska institutioner;

då ILO, nu mer än någonsin, bör utnyttja alla sina resurser när det gäller fastställande av normer, tekniskt samarbete och forskning inom alla sina kompetensområden, i synnerhet sysselsättning, yrkesutbildning och arbetsvillkor, för att säkerställa, inom ramen för en global strategi för ekonomisk och social utveckling, att ekonomisk politik och socialpolitik är ömsesidigt förstärkande komponenter för att skapa en hållbar utveckling på bred basis;

då ILO bör ägna särskild uppmärksamhet åt de problem som personer med särskilda sociala behov har, i synnerhet arbetslösa och migrerande arbetstagare, och mobilisera och stödja internationella, regionala och nationella satsningar som syftar till att lösa deras problem, och främja en effektiv politik som syftar till att skapa arbetstillfällen;

då garantin för grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet är av särskild betydelse för att söka upprätthålla sambandet mellan sociala framsteg och ekonomisk tillväxt, eftersom den gör det möjligt för de berörda personerna att fritt och på jämlik grund kräva sin

their fair share of the wealth which they have helped to generate, and to achieve fully their human potential;

Whereas the ILO is the constitutionally mandated international organization and the competent body to set and deal with international labour standards, and enjoys universal support and acknowledgement in promoting fundamental rights at work as the expression of its constitutional principles;

Whereas it is urgent, in a situation of growing economic interdependence, to reaffirm the immutable nature of the fundamental principles and rights embodied in the Constitution of the Organization and to promote their universal application;

The International Labour Conference,

1. Recalls:

(a) that in freely joining the ILO, all Members have endorsed the principles and rights set out in its Constitution and in the Declaration of Philadelphia, and have undertaken to work towards attaining the overall objectives of the Organization to the best of their resources and fully in line with their specific circumstances;

(b) that these principles and rights have been expressed and developed in the form of specific rights and obligations in Conventions recognized as fundamental both inside and outside the Organization.

2. Declares that all Members, even if they have not ratified the Conventions in question, have an obligation, arising from the very fact of membership in the Organization, to respect, to promote and to realize, in good faith and in accor-

skäligen andel av det välstånd, som de har hjälpt till att skapa, och att fullt ut förverkliga sin mänskliga potential;

då ILO är den konstitutionellt ansvariga internationella organisationen och det behöriga organet för att fastställa och behandla internationella normer för arbetslivet och åtnjuter universellt stöd och erkännande för sitt arbete att främja grundläggande rättigheter i arbetslivet som ett uttryck för sina stadgenliga principer;

då det, i ett läge med växande ömsesidigt ekonomiskt beroende, är angeläget att åter bekräfta att de grundläggande principer och rättigheter som uttrycks i organisationens stadga är orubbliga samt att främja deras universella tillämpning;

1. erinrar Internationella arbetskonferensen om:

a) att genom att frivilligt ansluta sig till ILO har samtliga medlemsstater godkänt de principer och rättigheter som är fastlagda i ILO:s stadga och i Philadelphiadeklarationen, och åtagit sig att arbeta för att uppnå organisationens övergripande mål efter bästa förmåga och helt i linje med sina särskilda omständigheter;

b) att dessa principer och rättigheter har kommit till uttryck och utvecklats i form av tydligt angivna rättigheter och förpliktelser i konventioner som är erkända som grundläggande både inom och utom ILO.

2. förklarar konferensen att samtliga medlemmar, även om de inte har ratificerat konventionerna ifråga, genom själva medlemskapet i organisationen är förpliktade att respektera, främja och genomföra, lojalt och i enlighet med stadgan,

dance with the Constitution, the principles concerning the fundamental rights which are the subject of those Conventions, namely:

(a) freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining;

(b) the elimination of all forms of forced or compulsory labour;

(c) the effective abolition of child labour; and

(d) the elimination of discrimination in respect of employment and occupation.

3. Recognizes the obligation on the Organization to assist its Members, in response to their established and expressed needs, in order to attain these objectives by making full use of its constitutional, operational and budgetary resources, including by the mobilization of external resources and support, as well as by encouraging other international organizations with which the ILO has established relations, pursuant to article 12 of its Constitution, to support these efforts:

(a) by offering technical cooperation and advisory services to promote the ratification and implementation of the fundamental Conventions;

(b) by assisting those Members not yet in a position to ratify some or all of these Conventions in their efforts to respect, to promote and to realize the principles concerning fundamental rights which are the subject of those Conventions; and

(c) by helping the Members in their efforts to create a climate for economic and social development.

4. Decides that, to give full effect to this Declaration, a promotional follow-up, which is meaningful and effective, shall be implemented in accordance with the measures

principerna beträffande de grundläggande rättigheter som dessa konventioner behandlar, nämligen:

a) föreningsfrihet och faktiskt erkännande av rätten till kollektivavtalsförhandlingar;

b) avskaffande av alla former av tvångsarbete och obligatoriskt arbete;

c) faktiskt avskaffande av barnarbete; samt

d) avskaffande av diskriminering vid anställning och yrkesutövning.

3. erkänner konferensen organisationens åtagande att hjälpa sina medlemmar, som svar på deras konstaterade och uttalade behov, i syfte att uppnå dessa mål såväl genom att till fullo utnyttja sina stadgeenliga, operationella och budgetära resurser, inklusive genom att mobilisera externa resurser och stöd, som genom att uppmuntra andra internationella organisationer med vilka ILO har upprättat förbindelser, enligt artikel 12 i stadgan, att stödja detta arbete:

a) genom att erbjuda tekniskt samarbete och rådgivande tjänster för att främja ratificering och genomförande av de grundläggande konventionerna;

b) genom att bistå de medlemmar, som ännu inte är i stånd att ratificera vissa eller alla dessa konventioner, i deras ansträngningar att respektera, att främja och att genomföra de principer beträffande grundläggande rättigheter som behandlas i dessa konventioner; samt

c) genom att bistå medlemmarna i deras arbete för att skapa ett klimat för ekonomisk och social utveckling.

4. beslutar konferensen att, för att denna deklARATION skall få full verkan, en uppföljning för att främja den, som är meningsfull och effektiv, skall genomföras i enlighet med

specified in the annex hereto, which shall be considered as an integral part of this Declaration.

5. Stresses that labour standards should not be used for protectionist trade purposes, and that nothing in this Declaration and its follow-up shall be invoked or otherwise used for such purposes; in addition, the comparative advantage of any country should in no way be called into question by this Declaration and its follow-up.

Annex

Follow-up to the Declaration

I. OVERALL PURPOSE

1. The aim of the follow-up described below is to encourage the efforts made by the Members of the Organization to promote the fundamental principles and rights enshrined in the Constitution of the ILO and the Declaration of Philadelphia and reaffirmed in this Declaration.

2. In line with this objective, which is of a strictly promotional nature, this follow-up will allow the identification of areas in which the assistance of the Organization through its technical cooperation activities may prove useful to its Members to help them implement these fundamental principles and rights. It is not a substitute for the established supervisory mechanisms, nor shall it impede their functioning; consequently, specific situations within the purview of those mechanisms shall not be examined or re-examined within the framework of this follow-up.

de åtgärder som specificeras i bilagan till deklarationen, vilken skall betraktas som en integrerad del av deklarationen.

5. betonar konferensen att normer för arbetslivet inte bör användas för protektionistiska handelsändamål, och att ingenting i denna deklaration och dess uppföljning skall åberopas eller på annat sätt användas för sådana ändamål; dessutom bör inget lands komparativa fördel på något sätt ifrågasättas på grund av denna deklaration och dess uppföljning.

Bilaga

Uppföljning av deklarationen

I. ÖVERGRIPANDE SYFTE

1. Syftet med den uppföljning som beskrivs nedan är att stödja de ansträngningar som organisationens medlemmar gör för att främja de grundläggande principer och rättigheter som läggs fast i ILO:s stadga och Philadelphiadeklarationen och som åter bekräftas i denna deklaration.

2. I linje med den målsättningen, som är av strikt främjande karaktär, kommer denna uppföljning att göra det möjligt att identifiera de områden där bistånd som ILO tillhandahåller genom biståndssamarbete kan visa sig vara till nytta för medlemmarna genom att underlätta för dem att genomföra dessa grundläggande principer och rättigheter. Den skall inte ersätta etablerade övervakningsmekanismer, och inte heller hindra dem; följaktligen skall inte specifika situationer inom dessa mekanismers område utredas eller omprövas inom ramen för denna uppföljning.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 6

3. The two aspects of this follow-up, described below, are based on existing procedures: the annual follow-up concerning non-ratified fundamental Conventions will entail merely some adaptation of the present modalities of application of article 19, paragraph 5(e) of the Constitution; and the global report will serve to obtain the best results from the procedures carried out pursuant to the Constitution.

3. De två aspekter av denna uppföljning som beskrivs nedan, bygger på befintliga förfaranden: den årliga uppföljningen av icke ratificerade grundläggande konventioner kommer bara att medföra en viss anpassning av nuvarande sätt att tillämpa artikel 19, punkt 5(e) i stadgan; och den globala rapporten kommer att tjäna till att uppnå bästa möjliga resultat av de förfaranden som genomförs i enlighet med stadgan.

II. ANNUAL FOLLOW-UP CONCERNING NON-RATIFIED FUNDAMENTAL CONVENTIONS

II. ÅRLIG UPPFÖLJNING BETRÄFFANDE ICKE RATIFICERADE GRUNDLÄGGANDE KONVENTIONER

A. Purpose and scope

A. Syfte och omfattning

1. The purpose is to provide an opportunity to review each year, by means of simplified procedures to replace the four-year review introduced by the Governing Body in 1995, the efforts made in accordance with the Declaration by Members which have not yet ratified all the fundamental Conventions.

1. Syftet är att tillhandahålla en möjlighet att varje år, med hjälp av förenklade förfaranden som ersätter den granskning vart fjärde år som infördes av styrelsen 1995, granska de ansträngningar som görs i enlighet med deklARATIONEN av medlemmar som ännu inte ratificerat samtliga grundläggande konventioner.

2. The follow-up will cover each year the four areas of fundamental principles and rights specified in the Declaration.

2. Uppföljningen kommer varje år att täcka de fyra områden för grundläggande principer och rättigheter som anges i deklARATIONEN.

B. Modalities

B. Uppföljningsförfarande

1. The follow-up will be based on reports requested from Members under article 19, paragraph 5(e) of the Constitution. The report forms will be drawn up so as to obtain information from governments which have not ratified one or more of the fundamental Conventions, on any changes which may have taken place in their law and practice, tak-

1. Uppföljningen kommer att baseras på rapporter som medlemmarna enligt artikel 19, punkt 5(e) i stadgan anmodas sända in. Rapporteringsformulären kommer att utarbetas med sikte på att erhålla information från regeringar, som inte har ratificerat en eller flera av de grundläggande konventionerna, om eventuella förändringar som kan ha

ing due account of article 23 of the Constitution and established practice.

2. These reports, as compiled by the Office, will be reviewed by the Governing Body.

3. With a view to presenting an introduction to the reports thus compiled, drawing attention to any aspects which might call for a more in-depth discussion, the Office may call upon a group of experts appointed for this purpose by the Governing Body.

4. Adjustments to the Governing Body's existing procedures should be examined to allow Members which are not represented on the Governing Body to provide, in the most appropriate way, clarifications which might prove necessary or useful during Governing Body discussions to supplement the information contained in their reports.

III. GLOBAL REPORT

A. Purpose and scope

1. The purpose of this report is to provide a dynamic global picture relating to each category of fundamental principles and rights noted during the preceding four-year period, and to serve as a basis for assessing the effectiveness of the assistance provided by the Organization, and for determining priorities for the following period, in the form of action plans for technical cooperation designed in particular to mobilize the internal and external resources necessary to carry them out.

2. The report will cover, each year, one of the four categories of

ägt rum i deras lagstiftning och praxis, med vederbörlig hänsyn tagen till artikel 23 i stadgan och fastställd praxis.

2. Dessa rapporter, sammanställda av Internationella arbetsbyrån, kommer att granskas av styrelsen.

3. I avsikt att lägga fram en inledning till de rapporter som sålunda sammanställts, i vilken uppmärksammas aspekter som kan behöva en mer djupgående diskussion, kan byrån kalla in en expertgrupp som utsetts för detta ändamål av styrelsen.

4. Justeringar av styrelsens befintliga förfaranden bör prövas för att göra det möjligt för medlemmar som inte är företrädare i styrelsen att tillhandahålla, på lämpligaste sätt, förklaringar som kan visa sig nödvändiga eller nyttiga under styrelsens överläggningar för att komplettera den information som återfinns i deras rapporter.

III. GLOBAL RAPPORT

A. Syfte och omfattning

1. Syftet med denna rapport är att lämna en dynamisk global bild av varje kategori av grundläggande principer och rättigheter som har observerats under föregående fyraårsperiod, samt att tjäna som grund för att bedöma effektiviteten i det bistånd som organisationen tillhandahållit och för att fastställa prioriteringar för kommande period, i form av handlingsplaner för tekniskt samarbete utformade i synnerhet för att mobilisera de interna och externa resurser som är nödvändiga för att genomföra dem.

2. Rapporten kommer varje år i tur och ordning att omfatta en av de

fundamental principles and rights in turn.

fyra kategorierna av grundläggande principer och rättigheter.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 6

B. Modalities

1. The report will be drawn up under the responsibility of the Director-General on the basis of official information, or information gathered and assessed in accordance with established procedures. In the case of States which have not ratified the fundamental Conventions, it will be based in particular on the findings of the aforementioned annual follow-up. In the case of Members which have ratified the Conventions concerned, the report will be based in particular on reports as dealt with pursuant to article 22 of the Constitution.

2. This report will be submitted to the Conference for tripartite discussion as a report of the Director-General. The Conference may deal with this report separately from reports under article 12 of its Standing Orders, and may discuss it during a sitting devoted entirely to this report, or in any other appropriate way. It will then be for the Governing Body, at an early session, to draw conclusions from this discussion concerning the priorities and plans of action for technical cooperation to be implemented for the following four-year period.

B. Uppföljningsförfarande

1. Rapporten kommer att utarbetas under generaldirektörens ansvar på grundval av officiell information, eller information som samlats in och bedömts i enlighet med fastlagda förfaranden. Då det gäller stater som inte har ratificerat de grundläggande konventionerna, kommer den särskilt att baseras på resultaten av den tidigare nämnda årliga uppföljningen. Då det gäller medlemsstater som har ratificerat den aktuella konventionen, kommer rapporten särskilt att baseras på rapporter som behandlats enligt artikel 22 i stadgan.

2. Denna rapport kommer att överlämnas till Internationella arbetskonferensen för trepartisk diskussion som en rapport från generaldirektören. Konferensen kan behandla denna rapport separat från rapporter enligt artikel 12 i arbetsordningen, och kan diskutera den under en session som anslås helt till denna rapport, eller behandla den på annat lämpligt sätt. Det åligger sedan styrelsen att, under ett av sina första möten, dra slutsatser från denna diskussion angående prioriteringar och handlingsplaner för tekniskt samarbete som skall genomföras under den följande fyraårsperioden.

IV. IT IS UNDERSTOOD THAT:

1. Proposals shall be made for amendments to the Standing Orders of the Governing Body and the Conference which are required to implement the preceding provisions.

2. The Conference shall, in due

IV. FÖRUTSÄTTNINGAR

1. Förslag skall läggas fram om ändringar i styrelsens resp. konferensens arbetsordning vilka erfordras för att genomföra ovanstående bestämmelser.

2. Konferensen skall, i vederbör-

course, review the operation of this follow-up in the light of the experience acquired to assess whether it has adequately fulfilled the overall purpose articulated in Part I.

lig ordning, granska hur denna uppföljning fungerar i ljuset av vunna erfarenheter för att bedöma huruvida den har uppfyllt det övergripande syfte som uttrycks i Del I.

Prop. 2000/01:93
Bilaga 6

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 mars 2001

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Sahlin, Östros, Engqvist, Larsson, Lövdén, Bodström

Föredragande: statsrådet Sahlin

Regeringen beslutar proposition 2000/01:93 ILO:s konvention och rekommendation om de värsta formerna av barnarbete m.m.